

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, 1839.]

[ΑΡΙΘ. 32.]

Ο ΧΡΥΣΟΓΥΨ.

ΤΩΝ πρώτον βαθμὸν μεταξύ τῶν ὀρνέων κατέχει ὁ
ἀετός, ὅχι ὡς δυνατώτερος τοῦ γυπὸς ἢ μεγαλήτερος,
ἀλλ' ὡς γενναιότερος καὶ τολμηρότερος. Ὁ ἀετός δὲν
συγκαταβαίνει ποτὲ εἰς θνησιμαῖα, πλὴν ὅταν ἡ πείνα
τὸν βιάσῃ, καὶ οὐδέποτε κατατρώγει πλὴν ὅσα αὐτός
δ γ'.

διώξας κατέλαβεν. Ὁ γυψ, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἔχει ἀκε-
σμον ἀδηφαγίαν, καὶ σκανίως διώκει τὰ ζωντανά, δταν
εὐρίσκη ψοφημένα. Ὁ μὲν ἀετός ἀπαντᾷ καὶ ἀντιστα-
κεται μόνος εἰς τὸν ἐχθρόν του· ὁ δὲ γυψ, δταν περι-
μένῃ ἀντίστασιν, ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν ὁμοει

δῶν αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀνάδρου συμμαχίας αἰσχυρῶς τὸ θῆραμα κατατροπώνει. Σῆψις καὶ δυσωδία ἐλκύουσι, ἀντὶ τούτου ἀποδιώκωσι τὸν γύπα· μεταξύ τῶν ὀρνέων εἶναι αὐτὸς ὅ,τι μεταξύ τῶν τετραπόδων ὁ θῶς καὶ ἡ θάνατος, οἵτινες εὐωχοῦνται ἀπὸ τὰ θνησιμαῖα, ἕως καὶ τοὺς νεκροὺς ἐκχώνοντες.

Τοὺς γύπας διακρίνει ἀπὸ πᾶν εἶδος αἰετῶν ἡ γυμνότης τῶν ἀπτερόν κεφαλῶν καὶ τραχήλων, ὅπου δὲν φύεται παρὰ μικρὸς τις χνούς, ἢ ὀλίγαι τινὲς ἀραιαὶ τρίχες. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέχουν περισσότερον· οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι βραχύτεροι, καὶ ὀλιγώτερον ἀγκιστρωτοί· τὸ ἐνδοθεν τῆς πτέρυγος εἶναι μὲ παχὺ τι πτίλον ἐσκεπασμένον· ἡ στάσις αὐτῶν δὲν εἶναι τόσον ὀρθία, ὡς ἡ τοῦ αἰετοῦ· ἡ δὲ πτήσις δυσκολωτέρα καὶ βαρυτέρα.

Τῶν γυπῶν ὑπάρχουν διάφορα εἶδη, ὁ χρυσοῦς, ὁ στακτόχρους, καὶ ὁ μελάγχροινος, εἰς τὴν Εὐρώπην· ὁ κηλιδωτός, καὶ ὁ μέλας, εἰς τὴν Αἴγυπτον· καὶ ὁ πυγώνιας, ὁ Βραζιλιανός, καὶ ὁ βασιλεύς τῶν γυπῶν, εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν. Ὅλοι δ' ἔχουν τὴν αὐτὴν φύσιν, ὄντες ἐξίσου ὀκνηροί, ἀρπακτικοί, καὶ ἀκάθαρτοι.

Πρώτιστος ἀπάντων φαίνεται ὁ Χρυσογύψ, ὅστις κατὰ πολλὰ ὁμοιάζει τὸν χρυσαέτον, εἶναι ὅμως μεγαλύτερος. Ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ ῥάμφους ἕως τὴν ἄκραν τῆς οὐρᾶς ἔχει δύο πηγῶν μῆκος· τὸ κάτω μέρος τοῦ τραχήλου, στήθους, καὶ γαστροῦ εἶναι κοκκίνου χρώματος, ἀμυδροτέρου γινομένου ἐπὶ τῆς οὐρᾶς, βαθυτέρου δὲ σιμὰ τῆς κεφαλῆς. Τὰ πτερὰ εἶναι μαῦρα ἐπὶ τῶν νῶτων· ἐπὶ δὲ τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς κίτρινωπὸ μελαγχροῖνον. Ἄλλων εἰδῶν γύπες διαφέρουν μὲν ἀπὸ τοῦτον κατὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ μέγεθος· ἀλλ' ἅπαντες χαρακτηρίζονται δυνατὰ ὑπὸ τῶν γυμνῶν κεφαλῶν, καὶ τοῦ ῥάμφους, εὐθείος μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀγκιστρωτοῦ δὲ εἰς τὴν ἄκραν. Ἐτι μᾶλλον διακρίνονται ἀπὸ τὰς φυσικὰς αὐτῶν διαθέσεις, αἵτινες, ὡς προσέπαμεν, εἶναι ἡ σκληρότης, ἡ ἀκαθαρσία, καὶ ἡ ὀκνηρία.

Ὁ ὄρνις οὗτος εἶναι μὲν κοινὸς πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, κοινότερος δὲ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Κατὰ τὴν Αἴγυπτον, Ἀραβίαν, καὶ ἄλλα πολλὰ βασίλεια τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, οἱ γύπες εὐρίσκονται πολυπληθέστατοι. Εἰς τὴν Αἴγυπτον μάλιστα χρησιμεύουν παραπολύ, κατατρώγοντες θνησιμαῖα καὶ δυσωδίας, τὰ ὅποια ἠδύνατο ἀλλέως νὰ μολύνωσι καὶ νὰ φθείρωσι τὸν ἀέρα. Συνήθως βλέπονται μετὰ τῶν ἀγριοσκύλων τοῦ τόπου, ἀταράχως ἀπὸ πτώματι συνευωχούμενοι. Μάχας δὲν προξενεῖ ἢ ἀλλόκοτος αὐτῆ συντροφία· οἱ ὄρνιες καὶ τὰ τετράποδα συγκατοικοῦν φιλικῶς, καὶ μεγάλη ἀρμονία ὑπάρχει μεταξύ των. Φαίνεται δὲ τόσον μεγαλύτερον τὸ θάψμα τοῦτο, καθόσον καὶ τὸ φιλάρπαγον ἀμφοτέρων εἶναι ὑπερβολικόν, καὶ ἄκρα ἢ ἰσχυρότης αὐτῶν, προερχομένη ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ἰσως καὶ τῆς ἀθλίας τροφῆς μὲ τὴν ὁποίαν ζῶσι.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν διάγουν σχεδὸν τὸν αὐτὸν βίον. Ὅπου ἴδωσιν ὑπάγοντας τοὺς κνηγοὺς, οἵτινες ἐκεῖ θηρεύουν τὰ κτήνη μόνον διὰ τὰ δέρματα, ἀκολουθοῦν ἐξοπλιστὴν οἱ ὄρνιες οὗτοι· περιπίπτανται ὀλίγον ἀπέχον-

τες, καὶ, ὅταν ἴδωσιν ἐκδαρμένον καὶ παραιτημένον τὸ ζῶον, ἀνακράζουσι εἰς ἀλλήλους, χύνονται κατὰ τοῦ πτώματος, καὶ ἐν ἀκαρεῖ γυμνόνουσι τὰ κόκκαλα, καθαρίζοντες αὐτὰ, ὡς νὰ εἶχαν ξεσθῆν με μάχαιραν.

Εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, δεικνύουσι ἔτι μεγαλύτεραν ἐπιδεξιότητα εἰς τὰς ἀνατομικὰς μεθόδους των. 'Πολλάκις ἴδα,' λέγει ὁ Κόλβεν, 'τίνι τρόπῳ ἀνατέμνουσι τὸ νεκρὸν σῶμα· λέγω ἀνατέμνουσι· καθότι οὐδεὶς τεχνίτης ἤμποροῦσε νὰ κάμη αὐτὸ ἀρμοδιώτερα. Ἔχουν μίαν θαυμαστὴν μέθοδον τοῦ νὰ διαχωρίζωσιν ἀπὸ τὰ κόκκαλα τὴν σάρκα, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ν' ἀφίνωσιν ἀκέραιον τὸ δέρμα. Ὅταν πλησιάσῃ τις τὸ πτώμα, δὲν στοχάζεται αὐτὸ στερημένον ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν οὐσίαν του· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἐξετάσῃ προσεκτικώτερα, δὲν εὐρίσκει εἰμὴ δέρμα καὶ κόκκαλον. Ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκτελοῦν τοῦτο, εἶναι ὁ ἐξῆς· πρῶτον κάμνουσι ἄνοιγμα εἰς τὴν γαστέρα τοῦ ζῴου, ὅθεν ἐξάγουσι καὶ ἀδηφάγως χάπτουσι τὰ ἐντόσθια· ἔπειτα, εἰσερχόμενοι εἰς τὸ γενόμενον κοῖλον, διαχωρίζουσι ἀπὸ τὰ ὅσῃ τὴν σάρκα, χωρὶς καὶ νὰ ἐγγίξωσι τὸ δέρμα. Συμβαίνει πολλάκις, βοῦς ἐπιστρέφων μόνος ἀπὸ τὸ ἄροτρον εἰς τὸ κτηνοστάσιον, νὰ πλαγιάσῃ κατ' ὁδόν· τότε, ἂν οἱ γύπες τὸν παρατηρήσωσι, πίπτουσι μανιωδῶς κατεπάνω αὐτοῦ, καὶ κατατρώγουσι ἀναποφεύκτως τὸ δύστηνον ζῶον. Κάποτε ἐπιχειροῦν κατ' αὐτῶν ἐνῶ βόσκονται εἰς τοὺς ἀγρούς, ἑκατὸν ἢ καὶ πλείοτεροι διαμιάς καὶ συνάμα ἐφορμῶντες.'

'Τὰ θνησιμαῖα,' γράφει ἄλλος περιηγητής, 'ἐλκύουσι τοὺς γύπας, μακρότατα εὐρισκομένους. Τερπνὸν εἶναι νὰ θεωρῆ τις αὐτοὺς, ὅταν τρώγωσι, μαχόμενοι κάποτε συναλλήλως. Πολλάκις αἰετὸς καθίζει πρῶτον εἰς τὴν τράπεζαν ταύτην, καὶ ἀναγκάζει τοὺς γύπας νὰ στέκωσιν ἀπομακρυσμένοι ἕως νὰ τελειώσῃ· τότε δὲ πίπτουσι εἰς τὸ ἀπολειφθὲν με θαυμαστὴν ὀρεξιν. Τόσον ὀρεξίαν ὀσφρησιν ἔχουν οἱ ὄρνιες οὗτοι, ὥστε, καθὼς πέση πτώμα, καὶ ἂν οὐδεὶς ἐφαίνετο ἀρχήτερα, βλέπονται πολλοὶ πανταχόθεν ὀρμῶντες κατ' αὐτοῦ.' Ἄλλοι ὅμως φρονοῦν ὅτι ὀδηγεῖται εἰς τὸ θνησιμαῖον ὁ γύψ ὄχι ἀπὸ τὴν ὀσφρησιν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὀξυδέρκειαν· καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἀναφέρουσι ὅτι φοβίμιον περικλεισμένον εἰς καλάθιον, ὅθεν ἐλευθέρως ἤμπορουσι νὰ ἐξέρχωνται τὰ μιάσματα, δὲν ἐφείλχουσε κανένα, μὴ βλέπομενον· ἀφοῦ ὅμως ἐξεσκεπάσθη, πάνπολλοι εὐθὺς ὤρμησαν πρὸς αὐτό.

ὑποθέτουσι τινὲς, ὅτι δὲν τρώγουσι τίποτε ζωντανόν ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει μόνον ὅταν δὲν ἔμπορῶσι· διότι, ἂν εὐρωσιν ἀρνία, δὲν δείχνουσι εἰς αὐτὰ τὸ παραμικρὸν ἔλεος· πολλάκις δὲ ἀρπάζουσι καὶ ὄφεις. Ὁ τρόπος τῶν ὀρνέων τούτων εἶναι νὰ καθίζωσι, διάφορα ὁμοῦ, εἰς τὰς παλαιὰς πεύκας καὶ κυπαρίσσους, ὅπου ἐξακολουθοῦν ἕρας τινὰς, μὲ τὰς πτέρυγας ἀνεωγμένας. Κοινῶς δὲν ἔχουν δειλίαν, οὔτε φοβοῦνται κίνδυνον, ἀλλ' ἀφίνουσι ἀνθρώπους νὰ πλησιάσῃ, καὶ μάλιστα ὅταν τρώγωσι.

Ἡ ὀκνηρία, ῥυπαρότης, καὶ ἀδηφαγία τῶν πτηνῶν

τούτων κατανοῦν σχεδὸν ἀπίστευτα. Εἰς τὴν Βραζιλίαν, ὅπου εὐρίσκονται πολυπληθεῖς, ὅταν καθίσωσιν ἐπὶ τινος πτώματος, τὸ ὁποῖον δύνανται ἀνενοχλήτως νὰ κατασπαράξωσι, τόσον ὑπεργεμίζουσι τὸν στόμαχον, ὥστε δὲν ἐμποροῦν νὰ πετάξωσιν, ἀλλὰ τρέχουσι πηδῶντα ὅταν διώκωνται. Πάντοτε πετοῦν βραδέως, καὶ σηκώνονται ἀπὸ τὴν γῆν μὲ δυσκολίαν· ἀλλ' ὅταν ὑπερφάγωσιν, εἶναι παντάπασιν ἀβοήθητα· δὲν ἀργοῦν ὅμως ν' ἀποβάλλωσι τὸ φορτίον των, καθότι ἔχουσι μέθοδον τινὰ τοῦ ἐξεμεῖν ὅσα κατέφαγαν, καὶ τότε πετοῦν πλέον εὐκόλως.

Ἡδονικὸν εἶναι πάντοτε νὰ βλέπη τις ἐχθροπραξίας μεταξὺ μισητῶν ἢ βλαβερῶν ζώων. Ἀπ' ὅλα δὲ τὰ ζῶα δὲν ὑπάρχουσι ἐχθρικώτερα εἰς ἀλληλα παρὰ τὸν γύπα τῆς Βραζιλίας καὶ τὸν κροκόδειλον, ὅστις ἐκεῖ ἀξάνει ἕως δώδεκα πήχεις. Ἡ θήλεια τοῦ φοβεροῦ τούτου πλάσματος γεννᾷ τὰ ὠὰ της ἑκατὸν ἕως διακόσια τὸν ἀριθμὸν εἰς τὰς ἄμμους, ἐπὶ ὄχθης ποταμοῦ, ὅπου ἐκκολάπτονται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Λαμβάνει δὲ πᾶσαν προφύλαξιν νὰ κρύπηται ἀπ' ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐναποδέτει τὸ βάρος της. Πολλάκις ὅμως ἀρκετοὶ γύπες κάθηνται σιωπηλοὶ καὶ ἀόρατοι ἐπὶ τῶν κλάδων γειτονικοῦ τινὸς δάσους, βλέποντες τὰς ἐργασίας τῆς κροκοδείλου, μὲ τὴν εὐάρεστον ἐλπίδα μελλούσης ἀρπαγῆς. Περιμένουσι ὑπομονητικῶς ἕως νὰ γεννήσῃ ἢ κροκόδειλος ὄλον τὸν ἀριθμὸν τῶν ὠῶν, ἕως νὰ σκεπάσῃ αὐτὰ μὲ τὴν ἄμμον, καὶ ν' ἀποσυρῆται ἐξ αὐτῶν. Τότε, ὅλοι ὁμοῦ, ἐνθαρρύνοντες εἰς τὸν ἄλλον διὰ κραυγῶν, χύνονται κατεπάνω τῆς φωλεᾶς, ἀφαιροῦν εἰς μίαν στιγμὴν τὴν ἄμμον, καὶ κατατρόγουν ἀνηλεῶς ἅπασαν τὴν γενεάν.

Ἄν καὶ ἦναι τρισαθλία ἢ τῶν ζώων τούτων σὰρξ, ἔτυχεν ὅμως νὰ τὴν ἀπογευθῶσιν ἄνθρωποι, ἀπὸ τὴν πεῖναν βιασμένοι. Ἀδύνατον νὰ εὐρεθῆ τι ἰσχυρότερον, ἰνωδέστερον, ναντιωδέστερον, καὶ ἀνοστότερον. Ματαίως τοῦ ἀπεκόπησαν τὰ ὀπίσθια, ἀφοῦ ἐφονεύθη ματαίως ἐπλήθη τὸ σῶμα, καὶ ἀρώματα συνεμίχθησαν διὰ νὰ ὑπερβῶσι τὴν ἐπικρατοῦσαν ὀσμὴν· διαφυλάττει ἀκόμη τὴν δυσωδίαν καὶ γεῦσιν τῶν θνησιμαίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐτρέφετο, καὶ ἐξαποστέλλει βρωμὸν ἀνυπόφορον.

Τὰ πτηνὰ ταῦτα, τοῦλάχιστον τὰ Εὐρωπαϊκὰ, γεννοῦν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τότε δύο μόνον ἢ τρία ὠὰ. Τὰς φωλεὰς αὐτῶν κατασκευάζουσι εἰς δυσβάτους κρημνοὺς, καὶ εἰς τόπους τόσον ἀπομακρυσμένους, ὥστε δυσκόλως εὐρίσκονται. Ὡς ἐπιτοπλεῖστον διατρίβουσι εἰς τὰ ὄρη ὅπου γεννῶνται, καὶ σπανίως καταβαίνουν εἰς τὰς πεδιάδας, ἐκτὸς ἀφοῦ ἢ ὀριμύτης τοῦ ψύχους ἐξορίσῃ πᾶν ἄλλο ζῶον ἀπὸ τὰ φυσικά των καταγῶγια· τότε κατερχόμενοι ἀπὸ τὰ ὕψη των, ἐκθίτονται εἰς τοὺς κινδύνους ὅσους ἀναγκαίως ἀπαντῶσιν εἰς πλείον καλλιερρημένας χώρας. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χιόνος καὶ τοῦ πάγου δὲν εὐρίσκονται ἀρκετὰ πτώματα, ἀρπάζουσι λαγῶνας, ὄφεις, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο μικρὸν κυνήγιον προφθάσωσιν ἢ νικήσωσι.

ΟΙ ΑΓΡΙΟΠΑΙΔΕΣ.

ΚΑΤΑ καιροὺς καὶ κατὰ τόπους εὐρέθησαν εἰς μοναξίαν παῖδες, διάγοντες βίον κτηνώδη, μὴ δυνάμενοι νὰ κοινοποιῶσι διὰ γλώσσης τὰς ἰδέας των, καὶ παντάπασιν ἀγνοοῦντες τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα τῆς ἀνθρωπότητος. Χρησιμεῖουσι δὲ μεγάλως τὰ περὶ αὐτῶν ὡς δεκνύοντα, πόσον ἐξευτελισμένη καὶ ἀθλία εἶναι ἡ κατάστασις ἀνθρώπου, τοῦ ὁποῖου ὁ νοῦς δὲν ἐμορφώθη διὰ τοῦ παραδείγματος ἄλλων, οὐδ' ἔλαβεν ἠθικὴν τινὰ ἢ πνευματικὴν καλλιέργειαν. Δύο τοιαῦτα ὑποκείμενα, τὰ γνωστότερα, ἐχρημάτισαν Πέτρος ὁ Ἀγριόπαις, καὶ ὁ ἐξ Αὐειρῶνος Ἀγριάνθρωπος, οἵτινες πιθανὸν μὲν νὰ ἦσαν ἐκ γενετῆς φρενοληπτοὶ, ἠῤῥησεν ὅμως καὶ ἡ θηριώδης ζωὴ τὰ νοητικὰ των ἐλαττώματα.

Τὸν Ἰούλιον, 1724, ὁ Jurgen Meyer, κάτοικος τῆς Χάμελν, κωμοπόλεως εἰς τὴν Ἀνοβέραν, εὗρηκεν εἰς τὸν ἀγρὸν του γυμνὸν τινὰ μελάγχρονον, μελανότριχα παῖδα, τὸ φαινόμενον δώδεκαετῆ, καὶ διόλου ἄφωνον. Ἀπὸ τινος μῆλα, τὰ ὁποῖα τὸν ἐδείχθησαν, δελεασθεὶς, ἠκολούθησε τὸν ἄνθρωπον ἕως μέσα εἰς τὴν πόλιν· ἐβάρθη δὲ, ἀσφαλείας χάριν, εἰς νοσοκομεῖόν τι, ἐκ διαταγῆς τοῦ πολιτάρχου. Ὁ Πέτρος (ἐπειδὴ οὕτω τὰ παιδία ὠνόμασαν αὐτὸν ὅτε πρῶτον ἐφάνη εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ τοῦ ἀπέμεινε μέχρι θανάτου τὸ ὄνομα) ἐφέρετο κατὰ πρῶτον κτηνώδως πως, ζητῶν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ θύρας καὶ παράθυρα, ἐπιστηριζόμενος εἰς τὰ γόνατα καὶ τοὺς ἀγκῶνας του, καὶ κυλιόμενος ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευρὰν ἕωστοῦ ἀπεκοιμᾶτο. Ψωμίον δὲν τὸν ἤρρεσκεν, ἀλλὰ προθύμως ἐξεφλούδιζε χλωρὰ ξύλα, καὶ κατεμάσσει τὸ φλούδιον διὰ τὸν χυμὸν· ἔκαμνε δὲ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς λαχανικά, χόρτα, καὶ εἰς τὰ ἐξώφλοια τῶν φασήλων. Μετ' ὀλίγον ἔμαθε νὰ διάγη κοσμιώτερα, καὶ ἔλαβεν ἄδειαν νὰ περιφέρεται εἰς τὴν πόλιν. Ὅποτε τὸν εἶδαν τίποτε φαγητὸν, ὡσφραίνετο πρῶτον αὐτὸ, ἔπειτα δὲ τὸ ἐβάλλεν εἰς τὸ στόμα, ἢ τὸ ἀπέριπτε σείων τὴν κεφαλὴν του. Ταυτοτρόπως ὡσφραίνετο τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων, ἔπειτα δὲ ἐκτύπα τὸ στῆθος του, ἂν εὐηρεστεῖτο· εἰ δὲ μὴ, ἔσειε τὴν κεφαλὴν. Ὅτε τὸν ἤρρεσκεν τι ἐξαιρέτως πως, ὡς φάσηλοι, πίσα, συκάμινα, ὀπῶραι, καὶ μάλιστα κρομμύδια καὶ κάρνα, ἐδείκνυε τὴν εὐχαρίστησιν, κτυπῶν κατ' ἐπανάληψιν τὸ στῆθος. Ὅτε πρῶτον ἐδόθησαν εἰς αὐτὸν πέδιλα, ἐδυσκολεύετο νὰ περιπατῆ· ἀσμένως δ' ἐκβάλλων αὐτὰ, περιέτρεχεν ἐξυπόλυτος. Ἐπίσης δυσηρεστεῖτο νὰ καλύπτῃ τὴν κεφαλὴν· ἔχαιρε δὲ πολὺ ῥίπτων εἰς τὸν ποταμὸν ὅ,τι καπέλλον τὸν ἐχαρίζετο, καὶ βλέπων αὐτὸ φερόμενον εἰς τὰ κάτω ὑπὸ τοῦ ρεύματος· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐσυνείδισε τὰ ἐνδύματα. Ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ἄσφρησις αὐτοῦ ἦσαν οἷζυταται.

Τὸν Ὀκτώβριον, 1725, μετεφέρθη ἐκ διαταγῆς τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α' εἰς τὴν πόλιν Ἀνοβέραν, ὅθεν ἐπέμφθη μετὰ βασιλικῆς ὑπερήτου εἰς Λονδῖνον καταρχὰς τοῦ προσεχῶς ἔτους, καὶ παρεδόθη εἰς τὴν φρον.

τίδα τοῦ ἰατροῦ Arbuthnot. Ὅτε πρῶτον εὐρήκαν αὐτόν, εἶχε μικρόν τι κλάσμα χιτῶνος περὶ τὸν τράχηλον· ἡ δὲ λευκότης τῶν μηρῶν, παραβαλλομένη μετὰ τὰς μελαγχορῖνους κνήμας του, ἀπεδείκνυεν ὅτι πρέπει νὰ ἐφοροῦσε βραχία, ἀλλ' ὄχι κάλτας. Ἡ γλῶσσά του ἦτο μεγάλη καὶ δυσκίνητος· ὄθεν χειροῦργός τις ἐστοχάσθη ν' ἀπολύσῃ αὐτήν, κόπτων τὸν γλωσσοδέτην· ἀλλὰ δὲν ἐξετέλεσε τὴν ἐργασίαν. Πρὸς δὲ τούτοις, πορθημεῖς τινές, καταβαίνοντες τὸν ἐκεῖ ποταμὸν Οὐεσέραν, εἶχαν ἰδεῖν εἰς διάφορα μέρη ἐπὶ τῶν ὄχθῶν αὐτοῦ πτωχόν τινα γυμνὸν παῖδα, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ εἶχαν θῶσειν φαγητόν· καὶ τέλος, ἐξηκριβώθη ὅτι χηρευμένος τις εἶχε βωβὸν τέκνον, τὸ ὁποῖον, χαθὲν εἰς τὰ δάση τὸ 1723, ἐπέστρεψε πάλιν, ἀλλὰ μετὰ τὸν δεύτερον γάμον τοῦ πατρός του ἀπεδιώχθη ἐκ νέου ὑπὸ τῆς μητριᾶς. Ἀφοῦ ἔμεινε χρόνον τινὰ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ ἰατροῦ, ἐπληροφορήθησαν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ βελτιωθῇ, ὅτι πραγματικῶς ἦτο φρενοβλαβής· ἐβάλλθη ἔπειτα σιμὰ εἰς γεωργόν τινα, μετὰ τὸν ὁποῖον συνεκατοίκησε μέχρι θανάτου, συμβάντος τὸ 1785.

Ὁ Πέτρος ἦτο μεσαίου ἀναστήματος, τὸ φαινόμενον εὐρωστος καὶ ἰσχυρὸς, καὶ μετὰ καλὴν γενειάδα. Ἐτρωγε τὰς συνήθεις τροφάς, φυλάττων ὁμως ἰσχυρὰν κλίσειν εἰς τὰ κρομμύδια. Ὑπερηγάπα τὴν θερμότητα, καὶ ὑπερενοστιμεύετο ἐν ἡ δύο ποτήρια πνευμάτων. Ποτὲ δὲν ἔμαθε νὰ ὀμιλῇ. Ἠγάλλετο μετὰ τὴν μουσικὴν, καὶ πολλάκις ἐψιθύριζε σκοπούς τινας, τοὺς ὁποίους συνεχῶς ἤκουεν. Ὅσάκις ἐπαιζαν μουσικὰ ἐργαλεῖα, ἐπηδούσεν ἀπὸ τὴν χαρὰν, ἕως οὗ διόλου ἀπέκαμνε. Ποτὲ δὲν ἴδε τις αὐτὸν νὰ γελά.

Ὁ Πέτρος ἦτον εὐάγωγος καὶ ἀβλαβής· εἰργάζετο δὲ ὠφελίμως καὶ κατ' οἶκον καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, ἐνόσῳ ἐπεστατεῖτο. Ἀφεθεῖς ποτὲ μόνος νὰ ρίψῃ φορτίον κόπρου εἰς ἄμαξαν, εὐθὺς ἀποῦ ἐτελείωσε, πηδήσας ἐπάνω, ἤρχισε μετὰ ἴσην ἐπιμέλειαν νὰ τὴν ρίπτῃ ὀλην ἔξω πάλιν. Ἀποπλανηθεῖς ποτὲ ἐκ τῆς κατοικίας του ἐν καιρῷ πολιτικῶν ταραχῶν, συνελήφθη ὡς ὑποπτον ὑποκείμενον, καὶ μὴ ἀποκρινόμενος εἰς τὰς ἐρωτήσεις εἰρηνοδίκου τινός, ἐφυλακώθη. Τὴν νύκτα ἐξέσπασε πυρκαϊὰ εἰς τὴν φυλακὴν· εὐρήκαν δ' αὐτὸν καθήμενον ἀταράχως εἰς μίαν γωνίαν, εὐφραίνόμενον μετὰ τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα, καὶ οὐδόπως πεφοβισμένον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Πέτρου. Περὶ δὲ τοῦ ἐξ Αὐεῖρωνος Ἀγριανθρώπου, ἱστοροῦνται τὰ ἐπόμενα.

Τέκνον ἐνδεκαετὲς ἢ δωδεκαετὲς, πρὸ χρόνων φανέν ὀλόγυμνον εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δάση τοῦ νομοῦ τῆς Αὐεῖρωνος, εἰς τὴν νότιον Γαλλίαν, ἀπηντήθη πλησίον τοῦ αὐτοῦ μέρους, τὸ 1801, ἀπὸ τρεῖς κυνηγούς, οἵτινες ἐπίασαν αὐτὸ καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέβαινε δένδρον τι διὰ ν' ἀποφύγῃ τοὺς διώκτας του. Ἐπάρθη δὲ εἰς κώμην γειτονεύουσαν, ἀλλ' ἐξέφυγε μετὰ μίαν ἐβδομάδα εἰς τὰ ὄρη, ὅπου περιεπλανᾶτο κατὰ τὸ διάστημα ὀριμυτάτου χειμῶνος, ἄλλο σκέπασμα μὴ ἔχων παρ' ἐσχισμένον χιτῶνα, καὶ τὴν μὲν νύκτα καταφεύγων εἰς μονήρεις τόπους, τὴν δὲ ἡμέραν πλησιάζων εἰς τὰ γειτονεύ-

οντα χωρία. Τὴν ἀγρίαν ταύτην ζωὴν ἐξηκολούθει νὰ διάγῃ, ἕως οὗ μίαν τῶν ἡμερῶν ἐμβῆκεν εἰς ἀνθρωπίνην κατοικίαν· πιασθεῖς δὲ πάλιν, ἐπηγρυπνεῖτο, καὶ ἐφυλάσσετο μερικὰς ἡμέρας· ἐντεῦθεν μετεκομίσθη πρῶτον εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς κωμοπόλεως Ἀγ. Ἀφρικῆς, ἀκολούθως δὲ εἰς τὴν Ῥοδὲς, πρωτεύουσαν τοῦ νομοῦ, ὅπου ἐκάθισε μῆνας τινάς. Ἐνῶ διέτριβεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἦτο πάντοτε ἐξίσου ἄγριος, ἀνυπόμονος, καὶ ἀνήσυχος, ἀδιακόπως προσπαθῶν νὰ δραπετεύσῃ. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ 1802, ἐστάλη ἐκ διαταγῆς τῆς κυβερνήσεως εἰς τοὺς Παρισίους. Ἄλλ' ἡ μεγίστη τῶν Παρισινῶν περιέργεια ἐψυχράνθη παραπολὺ, ὅτε ἴδαν τὸν νέον ἀγριανθρώπον ἀηδὲς ῥυπαρώτατον τέκνον, πάσχον ἀπὸ σπασμούς, ἀδιαλείπτως ἔμπροσθεν καὶ δπισθεν ταλαντευόμενον, καθὼς ζῶα τινὰ εἰς τὰ θηριοτροφεία, δαγκάνον καὶ ἀμύσσον (τσουγγρανίζον) πάντα ὅστις αὐτὸ ἐβλαπτεν, οὐδεμίαν δὲ φιλοστοργίαν δεικνύον πρὸς τοὺς ὅσοι φιλοφρόνως αὐτὸ περιεποιούντο· ἀδιάφορον εἰς ἅπαντα, καὶ τὸ φαινόμενον ἀνίκανον νὰ προσηλώσῃ εἰς τίποτε τὴν προσοχὴν του.

Κατὰ τὸν ἰατρὸν Πίνελ, ὅστις ἔκαμε λεπτομερῆ ἀναφορὰν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀγρίου, τόσον ἐλλειπῆς ἦτον ἡ ἀφῆ του, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ ὑψωμένην ἐπιφάνειαν ἀπὸ ζωγραφίαν· ἀναίσθητοῦσεν ἐξίσου εἰς πάντα ἤχον, εἴτε τρανόν, εἴτε σιγανόν· ἠδύνατο μόνον νὰ κάμνῃ θόρυβόν τινα διὰ τοῦ λάρυγγος· ἐφαίνετο ἐπίσης ἀδιάφορος εἰς τὰς τερπνοτέρας εὐωδίας καὶ τὰς δυσωδεστέρας ἀποφοράς· καὶ δὲν ἠδύνατο πρὸς ἄλλο τι νὰ μεταχειρισθῇ τὰς χεῖράς του εἰμὴ διὰ νὰ πιάνῃ. Ὁ νοῦς αὐτοῦ δὲν ἦτον εἰς καλητέραν κατάστασιν. Ἀποκεχωρισμένος πάσης μετὰ τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ συγκοινωνίας, ἔστερεῖτο μνήμης, κρίσεως, καὶ πάσης μιμητικῆς δυνάμεως· αἱ χειρονομίαι καὶ τὰ κινήματα αὐτοῦ ἦσαν διόλου μηχανικά· μετέβαινε δὲ χωρὶς τινα φαινομένην αἰτίαν ἀπὸ ἡλιθίου μελαγχολίας εἰς ὑπερβολικὸν γέλωτος κατάστασιν· δὲν ἐγνώριζεν ἀγάπην, δὲν εἶχεν ἠθικὴν τινα αἰσθησίν, καὶ ἠδύνατο μόνον τὰ τῆς γέυσεως ὄργανα θεραπεύων. Εἰς βραχυλογίαν, ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ ἦτον ἀπλῶς ζωϊκὴ, καὶ τῶντι πολλὰ ζῶα ὑπερέβαιναν αὐτὸν κατὰ τὴν νόησιν. Ὁ ἰατρὸς Πίνελ ἦτο γνώμης, ὅτι ὁ παῖς ἦτον ἀνιάτως φρενοβλαβής· ἀλλ' ὁ Ἰτάρδ, ἰατρὸς τοῦ ἐν Παρισίοις καταστήματος τῶν Κωφολάλων, ὅστις εἶχε τὸν ἀγριανθρώπον ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν του, ἔτρεφεν ἐτι ἐλπίδας, στοχαζόμενος ὅτι ὁ φυσικὸς καὶ ἠθικὸς ἐξευτελισμὸς τοῦ ἀτόμου τούτου προήρχετο πιθανῶς ἀπὸ τὴν ἐλλειψίν πάσης ἀνατροφῆς, καὶ τὸν παντελῆ αὐτοῦ χωρισμὸν ἀπὸ ἀνθρώπου.

Μετὰ τὰ συνετὰ δὲ μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ ἰατρὸς οὗτος μετεχειρίσθη, εὐτύχησε καὶ φυσικῶς καὶ νοερῶς νὰ βελτιωθῇ τὴν κατάστασιν τοῦ δυστυχχοῦς ἀγρίου. Μετὰ ἐννέα μῆνας ὀλίγον διέφερε κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὴν διαγωγὴν ἀπὸ κοινὰ κωφάλαλα παιδία· ὥστε οἱ παρατηρήσαντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν μόλις ἐπέιδοντο ὅτι βλέπουν τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗ.

Τὸ Σχολεῖον τῆς Ἠθικῆς.

Ἡ ΜΕΛΛΟΥΣΑ τῶν παιδίων τύχη, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, ὑπάρχει πάντοτε τῆς μητρὸς ἔργον. Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ἀνεγνώριζε τὴν μητέρα αὐτοῦ ὡς πρωταίτιον ὅλης τῆς δόξης, εἰς τὴν ὁποίαν εὐτύχησε νὰ ὑψωθῇ. Ἄλλ' ἡ ἱστορία δίδει καὶ ἄλλα ἐκτὸς τούτου παραδείγματα. Ὁ Ἐρρίκος τέταρτος, ὁ Τίτος τῶν Γάλλων, ἐμορφώθη ὁποῖος ἦτον ἀπὸ τὴν μητέρα του· εἰς δὲ τὸν Λοδοβίκον ΙΣΤ'. βλέπομεν ἐξεναντίας τὰ πάθη Ἰσπανῆς γυναικὸς, φιληδονίαν μέχρι ἀκολασίας, φόβον καὶ τρόμον δεισιδαίμονος καὶ ἀγεννοῦς ψυχῆς, ὑπερηφάνειαν δεσπότητος ἀπαιτοῦντος ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον χρεωστοῦμεν εἰς μόνον τοῦ Θεοῦ τὸ θυσιαστήριον. Οἱ δύο Γράκχοι ἦσαν καὶ αὐτοὶ πλάσματα τῆς Κορνηλίας· ἐνῶ τοῦ Βολταίρου ἡ μήτηρ, κακοήθης, ἀγχινοῦς, σκωπτικὴ, κενόδοξος, μετίδωκεν ὅλα τὰ προτερήματα καὶ τὰς κακίας εἰς τὸν διαβόητον αὐτῆς υἱόν, ὅστις ἐτίμησε τόσον τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὅσον διέστρεψε τὰ ἥθη, καὶ ἐφαρμάκευσε τὴν πηγὴν ὅλων τῶν ἐναρέτων αἰσθημάτων εἰς τὴν καρδίαν τῶν νέων. Ἀλλὰ πρὸς πίστῳ τῶν λεγομένων δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ δύο ἐνδόξους ποιητὰς τῆς ἐποχῆς, ὅπου ζῶμεν, τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον. Ὁ πρῶτος, δυστυχῆσας νὰ ἔχη ἀνόητον, φαντασιώδη, ἀλαζόνα, καὶ ματαιόφρονα μητέρα, ἣτις ἀλληλοδιαδόχως τὸν περιπαίζεν ὡς χῳλόν, παρώξυνε, περιεποιεῖτο, κατεφρόνει, καὶ κατηράτο τὸ ἴδιον αὐτῆς τέκνον, ἐκυριεύθη ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν θυμὸν, τὴν ἐπαρσιν, τὴν ὑπεροψίαν, τὸ μῖσος, καὶ ὅλα τὰ βίαια πάθη, τὰ ὁποῖα ἐβρασάν καὶ ἐχύθησαν ἔπειτα ὡς χεῖμαρρος ἠφαιστείου πυρὸς εἰς τὰς ἀθανάτους αὐτοῦ ποιήσεις. Ὁ δεύτερος, γεννημένος ἀπὸ μητέρα τρυφερὰν, εὐσεβῆ, εὐμορφον, καὶ πεπαιδευμένην, ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς ἀρετὰς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων.

Μεταρρύθμισον ἤδη, ἂν δύνασαι, μὲ τὴν ἠθικὴν τοῦ γυμνασίου καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ διδασκάλου τὴν ἐπιρροὴν τῆς μητρικῆς παιδαγωγίας· δοκίμασον νὰ μεταπλάσης τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον· θέλεις κοπιᾶναι ματαίως· τὸ ἀγγεῖον ἐποτίσθη, τὸ φέρεμα ἔλαβε

τὴν πτυχὴν, καὶ τὰ πάθη τῶν δύο μητέρων κατήντησαν δευτέρα φύσις.

Ἴδου ἡ μεγάλη δύναμις, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ ἀκαταπαύστως εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀρχικῶς προέρχεται ἡ μέλλουσα τούτου εὐτυχία ἢ δυστυχία εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Καὶ ὅμως μόνη αὐτὴ ἔμεινεν ἀδιεύθυντος σχεδὸν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου μέχρι τοῦδε, ἐπειδὴ μόλις περὶ τοὺς ἐσχάτους χρόνους ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν παιδείαν τῶν γυναικῶν. Πόσῃν ἄρα ευγνωμοσύνην χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς ξένους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπεχείρησαν νὰ ἡμερώσωσι τὰ ἄγρια ἥθη τῶν Ἑλληνικῶν κορασιῶν εἰς διαφόρους πόλεις, καὶ νὰ δώσωσιν ἀξιολίμητον παιδαγωγίαν τύπον εἰς τοὺς δήμους ὅλης τῆς ἐλευθέρου καὶ ἀνεξιδρήσκου Ἑλλάδος;

Τὸ παιδίον μανθάνει ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ μορφοῦται ἀπὸ τὴν μητέρα· ἀπὸ τὰς χεῖρας καλῶν διδασκάλων λαμβάνομεν καλοὺς μαθητὰς, ἀπὸ δὲ τὰς μητέρας καλοὺς ἀνθρώπους καὶ ὠφελίμους πολίτας. Εἰς αὐτὰς ἄρα κυρίως ἀνήκει ἡ παιδαγωγία, εἰς δὲ τοὺς διδασκάλους ἡ παιδομάθεια, δύο πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε ποτὲ νὰ μὴ συγχέωνται.

Νεαὶ μητέρες, καὶ νεαὶ σύζυγοι! Σεῖς εἰσθε προορισμέναι νὰ φέρετε εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον, τάξιν εἰς τὰς οἰκίας, τιμὴν εἰς τὰ τέκνα σας, εὐτυχίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀναδειχθῆτε ἄρα ἀξιοὶ τοῦ οὐρανοῦ τούτου προορισμοῦ καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς πατρίδος! Μὴ μιμηθῆτε τὰς ξένας εἰς τὴν ματαιότητα τοῦ καλλωπισμοῦ, καὶ εἰς τὴν περιέργειαν τῆς ἐνδυμασίας· ἀλλὰ φυλάξτετε καθαρὸν καὶ ἀκέραιον τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, διὰ νὰ τὸν μεταδώσετε ὡς πολῦτιμον κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα σας.—ΑΝΘΩΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

Ἡ ΑΥΡΗΛΙΑΝΗ ΚΟΡΗ.

Ἡ ΙΩΑΝΝΑ ΔΑΡΚ, Jeanne d'Arc, κοινότερον καλουμένη Αὐρηλιανὴ Κόρη, διὰ τὴν ἠρωϊκὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πόλεως Αἰρηλίας, ἐγεννήθη τὸ 1410 ἢ 1411 εἰς τὸ χωρίον Δομρεμί, τότε μὲν ἐπὶ τῶν δυτικῶν συνόρων τῆς Λοθαριγγίας κείμενον, τῶρα δὲ περιλαμβανόμενον εἰς τὸν νομὸν Meuse, κατὰ τὴν βορειανατολικὴν ἄκρην τῆς Γαλλίας. Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἦτο πένης χωρικός, ὀνομαζόμενος Ἰάκωβος Δάρκ· εἶχε δὲ τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας, οἵτινες ὅλοι ἐδόθησαν εἰς ταπεινὰ ἢ δουρικὰ ἐπιτηδεύματα, σύμφωνα μὲ τῆς οἰκογενείας τὴν κατάστασιν. Ἡ Ἰωάννα, ἣτις δὲν ἔμαθε κανὲν νὰ γράφῃ τὸ ἴδιόν της ὄνομα, εἶχε κατὰ πρῶτον ὡς ἔργον αὐτῆς τὸ ράπτειν καὶ κλώθειν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐμβῆκεν ὡς θεράπεινα εἰς ξενοδοχεῖόν τι, εἰς τὴν γειτονικὴν πόλιν Neufchateau. Ἐνταῦθα ἔμεινε πέντε χρόνους. Παιδιόθεν ἦτο κόρη θερμοῦ πνεύματος καὶ ζωηρῆς φαντασίας. Μολονότι δὲ εἶχε πολὺ κάλλος, καὶ ἡδύνατο μὲ τὸ ἐλκυστικὸν τοῦ προσώπου καὶ τὴν πραότητα τοῦ ἥθους νὰ εὐφραίνῃ ὅλους, μὲ τοὺς ὁποῖους συναναστρέφετο, ἐδείκνυε, μ' ὄλον τούτο,

ὀλιγωτάτην κλίσειν εἰς τὰς διασκεδάσεις τῶν συνηλικιωτῶν αὐτῆς, καὶ ἦτο πάντῃ ἀδιάφορος εἰς τὰ ἐγκόσμια. Ἡ θρησκεία ἐκυρίευσε πρῶτον, καὶ διὰ πολλοὺς χρόνους κατεῖχεν ἐξ ὀλοκλήρου, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν της. Πρὶν ἐμβῆθαι θανάτῃ, ἔδαπάνη ὅλον τὸν καιρὸν, καθ' ὅσον ἐσχόλαζεν, εἰς τὰ βάρη γειτονικοῦ τινὸς δάσους. Ἐδῶ συνωμίλει ὄχι μόνον μὲ τὸ ἴδιόν της πνεῦμα, ἀλλὰ κατὰ φαντασίαν καὶ μὲ τοὺς ἁγίους καὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους, ἕως οὗ τὴν ἐφαίνοντο ἀληθῆ τὰ ὄνειρα τῆς πεπυρωμένης φαντασίας. Ἐπίστευεν ὅτι ἤκουε μὲ τὰ ἴδια της ὠτία φωνὰς ἐξ οὐρανοῦ· ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ, ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ, ἡ ἁγία Αἰκατερίνα, καὶ ἡ ἁγία Μαργαρίτα, ὅλοι ἐφαίνοντο κατὰ διαφόρους καιροὺς ὅτι ὠμίλουν πρὸς αὐτὴν ἀκουστῶς. Ταῦτα δὲ εἶναι ποσῶς δυσεξήγητα ἢ καὶ ἀσυνήδη. Εἰς πάντα αἰῶνα κατάστασις πνευματικῆ, ὡς ἡ περιγραφείσα, προῆλθε πολλάκις ἀπὸ εὐλαβῆ ἐνθουσιασμοῦ.

Μετὰ καιρὸν, κατέλαβε τὸ πνεῦμά της καὶ ἄλλο ἰσχυρὸν αἰσθημα, — τὸ τοῦ πατριωτισμοῦ. Ἡ Γαλλία, μὲ τὴν ὁποίαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ Λοθαριγγία συνείχετο σφιγκτὰ, μολονότι δὲν ἦτο συνενωμένη, εὐρίσκετο εἰς ἐλκευτοτάτην κατάστασιν. Ἐνὶ δυνάμει, ἡ Ἀγγλία, ἐζήτηε ὡς κληρονομικὸν αὐτῆς δικαίωμα τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλείου, κατεῖχε πραγματικῶς τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος, καὶ εἶχε φρουρὰς συστημένας εἰς σχεδὸν ὅλας τὰς ἀξιολόγους πόλεις. Ὁ Δουξ Βεδφορδίας, εἰς τῶν θείων τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, Ἐρρίκου ΣΤ', διέτριβεν εἰς Παρισίους, κυβερνῶν τὴν ἐπικράτειαν ὡς ἀντιβασιλεὺς ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνηλίκου ἀνεψιοῦ του. Ὁ Δουξ Βουργουνδίας, ὁ τοῦ Γαλλικοῦ στέμματος δυνατώτερος τιμαριώτης, συνεμάχει καὶ ὑπεστήριξε τοὺς ξένους κρατοῦντας. Ὁ δὲ Κάρολος Ζ', ὁ τοῦ θρόνου νόμιμος κληρονόμος, καὶ τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐθνικῆς ἀγάπης, ἦτο φυγὰς, εἰς στενὴν ἄκρην τοῦ βασιλείου περιωρισμένος, καὶ καθ' ἐκάστην βλέπων θλαττομένους τοὺς πόρους του. Βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἔκαμαν ταῦτα εἰς τὴν Ἰωάνναν. Τὸ χωρίον Δομρεμὴ ἦτο σχεδὸν διόλου ἀφωσιωμένον εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Καρόλου. Εἰς αὐτὴν μάλιστα ἐφαίνετο ἁγὼν τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τῆς Γαλλίας. Πολεμικὰ αἰσθήματα ἤρχισαν νὰ μιγνύωνται μὲ τὸν θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμόν της, — μίγμα κοινὸν καὶ φυσικὸν τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἀσυμβίβαστον τὴν σήμερον. Τὸ θῆλυ γένος, ὡς ἀποκλεῖον τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ὄπλων, ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν σχεδὸν ἀτιμαστικὸς ζυγὸς, τὸν ὁποῖον ἤρμοζε νὰ παραβλέψῃ καὶ ν' ἀποτινάξῃ. Ἐδόθη λοιπὸν εἰς ἀρρενικὰ γυμνάσματα, τὰ ὁποῖα διαμιᾶς ἐνίσχυαν τὸ σῶμα, καὶ ἐνεψύχοναν τὰ κάλλη της. Προῦδευσεν ἐξαιρέτως εἰς τὴν ἵππηλασίαν· καὶ λέγεται ὅτι ἐδιοικοῦσε τὸν ἵππον της μὲ τὴν ἐμπειρίαν καὶ τόλμην τοῦ ἰκανωτέρου ἵππότου.

Τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1429, παρεστάθη πρῶτον ἡ Ἰωάννα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Καρόλου εἰς τὴν κωμόπολιν Chinon. Ἦτον ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένη καὶ ἱππι-

σμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν· ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ κάλυμμα, μετ' ὀλίγων συνωδευμένη, εἶχεν ὁδοιπορήσειν ἑκατὸν πενήκοντα λεύγας διὰ χώρας ἐχθρικῆς. Εἶπεν εἰς τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα, ὅτι ἦλθε μὲ παραγγελίαν ἐξ οὐρανοῦ ν' ἀποκαταστήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῶν προπατόρων του. Ὁ Κάρολος ἐπεθύμει μὲν, πλὴν ἐφοβεῖτο, νὰ δεχθῆ τὴν προσφερομένην βοήθειαν, γνωρίζων ὅτι ἀμέσως οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἤθελαν διακηρύξειν, ὅτι ἔβαλε τὰ θάρρη του εἰς τὴν μαγίαν, καὶ ὅτι συνεμάχησε μὲ τοὺς καταχθονίους δαίμονας. Ἐντεῦθεν ἀπήντησε πᾶν εἶδος δυσπιστίας ἢ Ἰωάννα· κἂν νὰ παρρησιάζεται εἰς τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα δὲν εἶχε τὸ ἐλεύθερον ἀπήτησαν παρ' αὐτῆς νὰ γνωρίσῃ τὸν βασιλέα ἀναμέσον ὅλης τῆς αὐλῆς του· εὐτύχησε δὲ νὰ κάμῃ τοῦτο, ὡς καὶ νὰ ἐλύσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ νέου μονάρχου διὰ τῆς ἀπλότητος τῶν ἡθῶν της. Μ' ὅλα ταῦτα, πᾶσαν προφύλαξιν ἔλαβεν ὁ Κάρολος πρὶν φανερώσῃ τὴν ἐμπιστευθῆ. Πρῶτον διώρισεν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιτροπὴν, νὰ τὴν ἐξετάσῃ· ἔπειτα ἐστειλεν αὐτὴν εἰς τὸ Πικταύιον, Poitiers, ὅπου ὑπῆρχε μεγάλη νομικὴ σχολή, διὰ ν' ἀποφασίσῃ τὸ συνέδριον τῶν νομοδιδασκάλων, ἂν ἢ τῆς Ἰωάννης ἀποστολὴ ἦτον ἐκ Θεοῦ ἢ ἐκ τοῦ διαβόλου· καθότι οὐδεὶς ἐπίστευεν ὅτι ἦτον ἀπλῶς ἀνθρωπίνη. Ὡς μεγαλητέρα κατὰ τῆς μαγείας ἐγγύησις ἐθεωρεῖτο ἡ ἀγνεία τῆς νεάνιδος· ἐπειδὴ ἦτον ἀξίωμα ὅτι ὁ διάβολος οὔτε ἤθελεν οὔτε ἠμπόρει νὰ συμμαχήσῃ μὲ παρθένον· μετεχειρίσθησαν δὲ πάντα τρόπον, ὥστε νὰ ἐξακριβώσωσι τὸν ἀληθῆ χαρακτήρα της ὡς πρὸς τοῦτο. Εἰς βραχυλογίαν, ἡ ἐσχάτη ἀπιστία δὲν ἠμπόρει νὰ κοπιᾶσῃ περισσώτερον διὰ νὰ εὐρητὴν πλάνην, παρ' ὅσον ἐκοπίασεν ἡ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ευκολοπιστία διὰ νὰ στερεώσῃ πίστεως θεμέλια. Πολλάκις ἐζήτηον παρ' αὐτῆς νὰ κάμῃ θαύματα, ἀλλὰ μόνον ἀπόκρισιν ἔδιδε, 'Φέρετέ με εἰς τὴν Λυρηλίαν, καὶ θέλετε ἰδεῖν. Ἡ πολιορκία θέλει σηκωθῆν, καὶ ὁ Δελφίνος θέλει στεφθῆν βασιλεὺς εἰς τοὺς Ρέμους.'

Ἡ Λυρηλία ἦτο κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὁ ἰσχυρότερος τόπος ἐκ μέρους τοῦ Καρόλου· στενὰ δὲ πολιορκούμενος ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, ἐκινδύνευε τὰ μέγιστα ν' ἀλωθῆ, καὶ νὰ κραταιώσῃ αὐτοὺς διὰ παντός εἰς τὴν Γαλλίαν. Βλέπων λοιπὸν ὁ πρίγκιψ τὴν ἐπισφαλῆ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ θέσιν, ἀπεφάσισε, τέλος, νὰ ὠφελθῆ καὶ ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς Κόρης· ὅθεν, χάρισας τὸ ζήτημά της, προσβίβασεν αὐτὴν εἰς βαθμὸν στρατηγῶν. Τὴν 29ην Ἀπριλίου, πανοπλίαν ἐνδεδυμένη, ἐφ' ἵππου λευκοῦ, καὶ μὲ σημαίαν φερομένην ἔμπροσθεν αὐτῆς, ὤρμησεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἐπὶ κεφαλῆς συναδίας μετὰ ζωοτροφιῶν μ' ἄλλην δὲ τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἀντίστασιν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν. Ὁ θρίαμβος οὗτος ἦτον ἡ ἀρχὴ μιᾶς σειρᾶς λαμπρῶν κатарθωμάτων, τὰ ὁποῖα, ταχέως ἀλλήλα διαδεχόμενα, ἐφαίνοντο θαύματα. Εἰς ὀλίγας ἐξόδους ἐδίωξε τοὺς πολιορκητὰς ἀπὸ πᾶσαν θέσιν. Τίποτε δὲν ἠμπόρει ν' ἀντισταθῆ τὴν γενναϊότητα τῆς Κόρης, καὶ τὸν

ἐνθουσιασμόν ἐκείνων, οἵτινες, τὴν σημαίαν αὐτῆς ἀκολουθοῦντες, ἐπίστευαν ὅτι ὠδήγει αὐτοὺς ἡ ἀκαταμάχητος τοῦ Θεοῦ δύναμις. Τὴν 8ην Μαΐου, ὁ ἐχθρὸς, ὅστις εἶχεν ἀποκλεισμένον τὸν τόπον ἀπὸ τῆς 12ης Ὀκτωβρίου, ἐσήκωσε τὴν πολιορκίαν, καὶ ὠπισθοδρόμησε μὲ φόβον καὶ ἀταξίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ τῶν Ἀγγλων κυριότης εἰς τὴν Γαλλίαν ἐμαράνθη ὡς ἐξερριζωμένον δένδρον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἠκολούθησεν ἡ ἐν Παταίῳ μάχη, ὅπου αἱ Γαλλικαὶ δυνάμεις ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τῆς Κόρης ἐκέρδησαν μεγάλην νίκην κατὰ τῶν Ἀγγλων, ἐκ τῶν ὁποίων δύο χιλιάδες πεντακόσιοι ἀφέθησαν νεκροὶ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, καὶ χίλιοι διακόσιοι ἐζωγρήθησαν, περιλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ. Καὶ ἄλλαι πόλεις ἤνοιξαν τώρα ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης τὰς πύλας αὐτῶν εἰς τοὺς νικητὰς, ἐνῶ αἱ Ἀγγλικαὶ φρουραὶ ἀνεχώρουν γενικῶς χωρὶς ἀντίστασιν. Τὴν 16ην Ἰουλίου παρεδόθησαν οἱ Ῥέμοι, καὶ τὴν ἐπαύριον καθιερώθη πανδήμως, καὶ ἐστέφθη ὁ Κάρολος εἰς τὴν ἐκεῖ πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν. Δικαίως ἡμπόρει καὶ ἄλλος αἰὼν, πλεον φωτισμένος τοῦ δεκάτου πέμπτου, νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὰ ἔργα τῆς Ἰωάννης ἐφανέροναν ὑπερανθρώπινην μεσολάβησιν.

Διηγοῦνται ἱστορικοὶ τινες, ὅτι εὐθὺς μετὰ τὴν στέψιν ἡ Αὐρηλιανὴ Κόρη, λαβοῦσα ἐπιθυμίαν ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὴν οἰκογενεῖαν αὐτῆς εἰς Δομρεμί, ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸν βασιλέα· ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις τοιαύτης ἀποφάσεως ἐκ μέρους τῆς εἶναι πολλὰ ὀλίγα.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ χρόνου, τὴν εὐρίσκομεν κατέχουσαν στρατηγικὴν θέσιν εἰς τὸ βασιλικὸν στρατεύμα, τὸ κυριεῦσαν τὴν πόλιν Ἁγιον Διονύσιον, St. Denis, ὅπου ἐκρέμασε τὰ ἰδιά τῆς ὅπλα εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν. Μετ' ὀλίγον, ἠνάγκασαν αὐτὴν οἱ Γάλλοι στρατηγοὶ νὰ ἐνωθῇ μετ' αὐτῶν εἰς προσβολὴν κατὰ τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ μεγάλης ζημίας ἀπεκρούσθησαν, καὶ αὐτὴ ἡ Ἰωάννα διετρυπήθη μὲ βέλος κατὰ τὸν μηρόν. Τὴν φορὰν ταύτην πρῶτον ἠττήθη στρατεύμα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὴ ἐδιοικοῦσε. Περί τὸν καιρὸν τοῦτον ἐξεδόθη βασιλικὸν ψήφισμα, δίδον τίτλους ευγενείας καὶ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς πᾶν μέλος τῆς οἰκογενείας τῆς, καὶ συγχρόνως καθιστάνον ἀσυντέλῃ τὸ χωρίον Δομρεμί. Τὸ προσεχὲς ἔαρ, οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Βουργούνδιοι ἐπολιόρκησαν τὴν Compiègne· ἡ δὲ Ἰωάννα εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ὥστε νὰ διαφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἐφόδους των, ὡς πρότερον τὴν Αὐρηλίαν. Ἀλλ' εἰς ἐξοδόν, τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὀλίγας ἡρας μόνον ἀφοῦ ἐμβῆκεν, ἐπιάσθη ἀπὸ τινος ἀξιωματικοῦ, οἵτινες παρέδωκαν αὐτὴν εἰς τὸν Βουργούνδιον στρατηγόν, Ἰωάννην Λουξεμβούργου, τὴν 23ην Μαΐου, 1430. Οὗτος ἐπώλησεν αὐτὴν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς διὰ δέκα χιλιάδας λίτρας. Ἐφέρθη ἔπειτα εἰς Ῥωτομάγον, ὅπου ἐκρίθη, ὡς μάγισσα κατηγορούμενη. Τὰ δὲ μηχανήματα, ὅσα μετεχειρίσθησαν διὰ ν' ἀποδείξωσιν αὐτὴν ἐνοχόν, παριστάνουν σειρὰν πρά-

ξεων τόσοσων σκληρῶν καὶ ἀτίμων, ὅσον ὁποιαδήποτε εἰς τὰ χρονικά τῆς δικαστικῆς ἀνομίας καταγεγραμμένοι· πρὸς τὰ τέλη Μαΐου, 1431, κατεδικάσθη νὰ καῖ, ἐκτὸς ἂν ὑπετάσσετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τουτέστι, ἂν ὠμολόγει ὅτι ἦσαν ψευδεῖς αἱ ἰπτασίαι τῆς, ἂν ἀπηνεῖτο τὰ ἀνδρικά ἱμάτια καὶ ὄπλα, καὶ γενικῶς ἂν ἐγνώριζε τὸ σφάλμα τῆς. Παντοιοτρόπως ἐζήτουν νὰ καταπέσωσιν αὐτὴν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ματαίως. Τέλος, φερθεῖσα εἰς τὴν δημόσιον ἀγορὰν τῆς Ῥωτομάγου, ἐμελλε νὰ καῖ, καὶ ἤρχισεν ἤδη ἐπίσκοπός τις νὰ ἀναγινώσκη τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδίκης. Ἐνῶ ἀνεγινώσκετο, πρότρεπαν τὴν Ἰωάνναν εἰς μετάνοιαν κατὰ πάντα τρόπον, ἕως οὗ ἐξέλιπεν ἡ γενναιότης αὐτῆς, καὶ ἔστεργε νὰ ὑποταχθῇ, ὥστε νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰς φλόγας. Πάραυτα ἔφεραν εἰς μέσον ἔγγραφον ἐξομολόγησιν, τὴν ὁποίαν τῆς ἀνέγνωσαν· ἡ δὲ Ἰωάννα, μὴ ἐξεύρουσα νὰ γράφῃ, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ἐμετριάσθη λοιπὸν ἡ ποινὴ τῆς, μεταβληθεῖσα εἰς διηνεκῆ φυλάκισιν, 'εἰς ἄρτον ὀδύνης, καὶ ὕδωρ θλίψεως.'

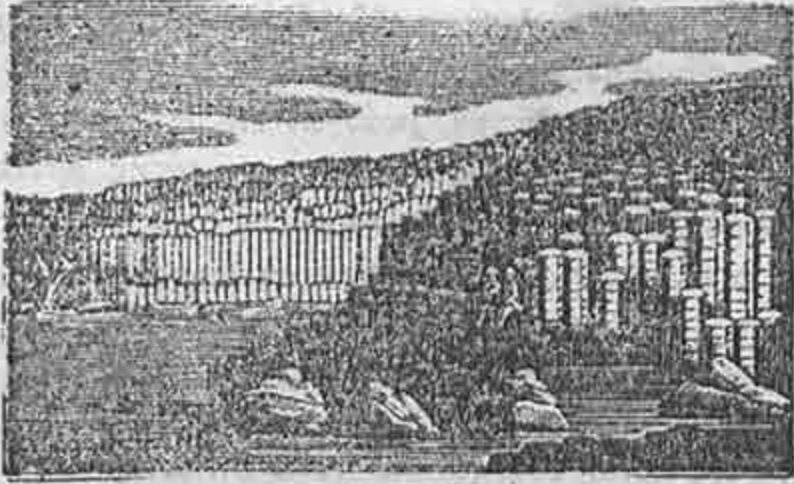
Φερθεῖσα πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, ἐφόρεσε γυναικεῖα ἐνδύματα, καὶ συνεμορφώθη κατὰ πάντα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐχθρῶν τῆς· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν, ἀφοῦ εἰς τὴν μοναζίαν τῆς φυλακῆς ἀνεκάλεσεν ἡ ἡρώνη τὴν ὑστέραν ταύτην δειλὴν, ἀνανδρον πράξιν, τὴν τόσοσων ἐναντίαν μὲ τῆς ζωῆς αὐτῆς τὰ ἐνδοῦσα κατορθώματα, ἐκυριεύθη ἀπὸ κατασχύνην καὶ συνειδήσεως ἔλεγχον, καὶ ὁ θρησκευτικὸς ἐνθουσιασμὸς ἐπανῆλθε μὲ ὅλην τὴν προτέραν ἰσχύν του. Φωναὶ οὐράνιοι τὴν ἐπέπλητταν· ὑπὸ δὲ τὴν ὠδήσιν αὐτῶν ἐφόρεσε τὰ ἀρρενικὰ ἐνδύματα, κακονόως πλησίον αὐτῆς ἀφεθέντα, καὶ διεκήρυξεν ὅτι μετμελήθη, ὅτι οὐδέποτε πλὴν ἤθελεν ἀρνηθῆναι τὰς δυνατὰς ὁρμὰς ἢ ἐμπνεύσεις, αἵτινες εἶχαν κινήσειν αὐτὴν νὰ πράξῃ ὡς ἔπραξε, καὶ ὅτι ἐπρότιμα ν' ἀποθάνῃ διαμιᾶς μᾶλλον παρὰ νὰ ὑποφέρῃ ἔσα ἔπασχεν εἰς τὴν φυλακὴν.

Ἡ μετακύλισις αὐτῆ ἐφάνη ἐγκλημα δεινότατον εἰς τοὺς δικαστὰς τῆς Ἰωάννης, καὶ ἀπεφασίσθη πάραυτα νὰ ἐκβάλωσι τὴν δυστυχῆ ἀπὸ τὸ μέσον. Σωρὸς ξύλων ἠτοιμάσθη εἰς τὴν παλαιὰν ἀγορὰν τῆς Ῥωτομάγου, καὶ σανιδώματα ἐβάλθησαν περίξ αὐτοῦ διὰ τοὺς κριτὰς καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Μαΐου, 1431, ἔσυραν αὐτὴν εἰς καταδίκην· ἐκλαῖεν ἑλεεινῶς, καὶ ἔδειξε τὴν αὐτὴν ἀδυναμίαν, ὡς καὶ ὅτε πρῶτον ἐθεώρησε τὴν πυρὰν. Ἀλλὰ τώρα οὐδὲν ἔλεος ὑπῆρχε. Τῆς ἔθεσαν ἐπὶ κεφαλῆς τὸ κάλυμμα τῶν θυμάτων τοῦ Ἱεροῦ Δικαστηρίου, καὶ ταχέως ἔγινε πυρὸς ἀνάλωμα ἢ ταλαίπωρος Ἰωάννα. Ἀφοῦ κατεκάη, συναχθεῖσα ἡ στάκτη, ἐρρίφθη εἰς τὸν Σηκουάναν.

Δύσκολον εἶναι νὰ εἴπῃ τις εἰς ποίους ἀνήκει περισσοτέρα κατασχύνη διὰ τὸν βάρβαρον τοῦτον φόνον· εἰς τοὺς Βουργουνδίους, τοὺς πωλήσαντας τὴν Αὐρηλιανὴν Κόρην· εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, τοὺς συγχωρήσαντας τὴν θανάτωσιν αὐτῆς· εἰς τοὺς Γαλλοὺς τῆς Ἀγγλικῆς πατρίδας, τοὺς προετοιμάσαντας καὶ ἐκτελέσαντας αὐτόν·

ἢ εἰς τοὺς Γάλλους τοῦ ἐναντίου κόμματος, οἵτινες τόσον ὀλίγον ἐπροσπάθησαν νὰ λυτρώσωσι τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ὁποίαν ἐχρεώσθουν τὴν ἐλευθέρωσιν καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ὑπαρξίν. Σύμπαντας, φίλους καὶ ἐχθρούς, ἀτιμάζει τὰ μέγιστα τὸ φρικῶδες τέλος τῆς Αὐρηλιανῆς κόρης· ἡ ἱστορία τῆς σχηματίζει ἐν τῶν περιεργωτέρων αἰνιγμάτων, καὶ μίαν τῶν μεγαλητέρων κηλίδων, εἰς τὰ χρονικά τῆς ἀνθρωπότητος.

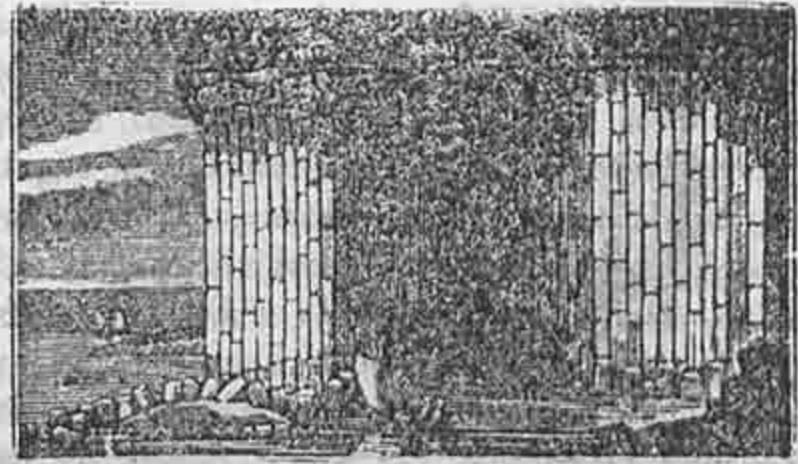

ΓΙΓΑΝΤΩΝ ΠΡΟΚΥΜΑΙΟΝ.

Εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, ἐπὶ τοῦ βορειανατολικοῦ αὐτῆς αἰγιαλοῦ, παρατείνεται βασιλικῶν στύλων ευμεγέθους σειρά, εἰς ἓν μέρος τῆς ὁποίας δίδεται τὸνομα Γιγάντων Προκύμαιοι. Συνίσταται ἀπὸ τὴν πλῆον ἀτακτον συσσωρευσιν πολλῶν μυριάδων στύλων ἑξαπλεύρων, τὸ μὲν πάχος ἐνὸς ἕως πέντε ποδῶν, τὸ δὲ ἕψος 20 ἕως 250.

Τοῦ βασάλτου ἢ βασανίτου λίθου ἡ ἀρχὴ φαίνεται ἀναντιρρήτως ἠφαίστειος· τὸ δὲ σύνθηδες αὐτοῦ πρισματικὸν σχῆμα δεικνύει ὅτι ἓνα καιρὸν ἦτο διαλελυμένος. Τῶν στύλων τούτων εἶναι ἀξιοπαρατήρητος ἡ σύνθεσις· καθότι δὲν συνίστανται ἐκ μιᾶς στερεᾶς πέτρας, ἀλλ' ἐκ διαφόρων, περιέργως πως ἀλληλενδέτων, οὐχὶ μὲ ὁμαλὰς ἐπιφανείας, ἀλλ' ὡς σφαῖρα καὶ ὑποβάσιον, ἢ ὡς οἱ σπόνδυλοι εἰς τὰ ραχοκόκκαλα τῶν ἰχθύων, τοῦ ἄκρου τῆς μιᾶς ἄντος κεκοιλωμένου, ὥστε νὰ δέχεται τὸ τῆς ἄλλης, τῆς δὲ βαθύτητος τοῦ κοιλώματος οὐσης ἐν γένει περὶ τοὺς τρεῖς ἢ τέσσαρας δακτύλους. Μολονότι τὸ κοινότερον σχῆμα τῶν στύλων τούτων εἶναι, ὡς προσέπαμεν, ἑξάπλευρον, πολλοὶ ὅμως εὐρίσκονται καὶ μὲ πέντε καὶ μὲ ἑπτὰ καὶ μὲ ὀκτῶ καὶ τινες μὲ τέσσαρας πλευράς· ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην καὶ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ μολονότι ἀνωθεν ἕως κάτω φαίνονται διόλου χωριστοί, τόσον ὁμοῦσφιγκτὰ συνενωμένη πανταχοῦ εἶναι ὁλόκληρος ἡ σειρά, ὥστε δυσκόλως ἐμπορεῖ τις νὰ ἐμβάσῃ μεταξύ των τὴν λεπτοτάτην αἰσίαν, εἴτε εἰς τὰς πλευράς, εἴτε εἰς τὰς γωνίας. Σύμπας ὁ σωρὸς συγκροτεῖ προκύμαιοι ἦτοι μόλου εἶδος, ἀπὸ τὴν βᾶσιν ἀποτόμου ἀκρωτηρίου ἑκατοντάδας ποδῶν εἰς τὴν θάλασσαν ἐξέχοντος.

Καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου εὐρίσκειται ἡ βασάλτης οἷτω πως διατεταγμένης. Τὸ Φιγγάλειον Σπήλαιον εἰς μίαν τῶν Δυτικῶν νήσων τῆς Σκωτίας, τὴν Στάφφαν, συνίσταται ἀπὸ γιγαντιαίας στήλας τοῦ λίθου τούτου, αἵτινες σχεδὸν ἔχουν τῆς πελεκητῆς πέ-

τρας τὴν ὁμαλότητα. Τὸ μῆκος αὐτοῦ εἶναι 164 πηχῶν, τὸ δὲ ἕψος κατὰ τὴν εἰσοδὸν 52 πηχῶν. Ἡ θάλασσα, τῆς ὁποίας τὰ κύματα, μὲ ὀρμὴν εἰσερχόμενα, προξενοῦν θόρυβον, ὑπὸ τοῦ θόλου ἠδονικῶς ἀντηχοῦμενον, καλύπτει ἐξ ὁλοκλήρου τὸν πυθμένα. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀνοίγματος διαπερνῶν τὸ φῶς εἰς πᾶν μέρος τοῦ σπηλαίου, παριστάνει λαμπρότατα τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ ὠραίαν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς φύσεως.

Τὸ χρῶμα τοῦ βασάλτου εἶναι βαθύ γαλανωπὸν λευκόφαιον, κάποτε δὲ μελάγχρουν ἢ ἐρυθρόν. Οἱ παλαιοὶ μετεχειρίζοντο αὐτὸν εἰς οἰκοδομὰς, ἀγάλματα, βᾶσεις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· τὸ δὲ λεπτότατον εἶδος αὐτοῦ εἰς βᾶσανον τοῦ χρυσοῦ, ὅθεν καὶ βασανίτην λίθον ὠνόμαζαν αὐτόν. Ἐντεῦθεν κρίνεται τινὲς τῶν νεωτέρων ὅτι τὸ ὄνομα βασάλτης ἐγένετο ἐκ παραφθορᾶς τοῦ βασανίτης· ἄλλοι ὅμως θέλουν ὅτι βασάλτ εἶναι λέξις Αἰθιοπικῆ, σημαίνουσα σιδηροῦχον λίθον, ὁποῖος καὶ πραγματικῶς εἶναι ὁ βασάλτης.

Εἰς τὴν μικρὰν ταύτην γωνίαν τῆς γῆς, τὴν καλὴν Ἑλλάδα, καθὼς εἶπέ τις τῶν νεωτέρων λογιώτατος ἀνὴρ, (Segur), εὐρίσκονται συνηθροισμένα ὅλα τὰ μεγάλα, ὅλα τὰ μικρά, ὅλη ἡ σοφία, ὅλη ἡ μωρία τοῦ ἀνθρώπου, οἱ σκληρότεροι τύραννοι, οἱ χρηστότεροι βασιλεῖς, οἱ περιφημότεροι δορικτήτορες, οἱ ἐνδοξότεροι σοφοί, οἱ καλῆτεροι νόμοι, οἱ ἐλευθερώτεροι λαοὶ, οἱ ὑπακλινέστεροι δοῦλοι, ἀρεταὶ διαλάμπουσαι, κακίαι θεοπεποιημέναι, πρωτότυπα παντὸς εἶδους ευφυΐας, τέχνης, ἀκρασίας καὶ αὐστηρότητος, πᾶν εἶδος πολιτείας καὶ ἀναρχίας.

ΕΛΕΕΙΝΟΤΑΤΟΝ ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν τὰ τοῦ παρόντος κόσμου ἀγαθὰ ἦσαν εἴτε πολυτιμότερα, εἴτε διαρκέστερα· διότι, ἂν καὶ ἤδη πολὺ εὐκαταφρόνητα, πάμπολλοι ὅμως προθυμοῦνται ν' ἀγοράζωσιν αὐτὰ, δίδοντες εἰς ἀντάλλαγμα τὴν ψυχὴν των.

ΜΕ τοσαύτην δραστηριότητα πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν, ὡς νὰ ἐπεριμέναμεν τὰ πάντα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν· μὲ τοσαύτην δὲ προθυμίαν νὰ προσευχώμεθα, ὡς νὰ ἐπεριμέναμεν τὰ πάντα ἐκ Θεοῦ.

ΟΥΔΕΙΣ ἀγαπᾷ τόσον τὰ μυστικά, ὅσον οἱ μὴ αὐτὰ φυλάσσοντες· οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦν τὰ κρυφὰ, ὡς οἱ ἄστωι τὸ ἀργύριον, μὲ σκοπὸν κυκλοφορίας.

ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ,
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΟΥΤΩΣ ὁμιλοῦντες, ἐτρεπόμεθα εἰς ἀργολογίαν· ἀλλ' ἔταν γ' ἄρων καὶ ν' ὅς συνδιαλέγονται, γ' ἄρων, ὅστις ἤδη κρούει τὰς θύρας τοῦ ἄλλου κόσμου, καὶ ν' ὅς εἰσ' ἔτι ἀγνοῶν διὰ τίνος πύλης πρέπει νὰ ἐμβῆ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἢ ἀργολογία, μόλις προκύπτουσα, ἀφανίζεται, ἐπικρατοῦσης πάντοτε σπουδαίας καὶ ἐμβριθοῦς ἰμιλίας. Τί στηρίζεις, μὲ ἠρώτησε, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἐκείνην τὴν καλύβην; (τὴν καλύβην τοῦ ἀσκητοῦ ἐπὶ τῶν κίωνων τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπείου). Ὁ κατοικήσας ἐκεῖ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ γ' ἄρων, δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἐφέρετο ἐναντίον τοῦ σκοποῦ του, ἐκτρεπόμενος ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς φύσεως, καὶ ἀντιφερόμενος εἰς τὰ σχέδια τῆς θείας Προνοίας. Ἡ φύσις ἀποδοκιμάζει τοὺς ἀνωφελεῖς ἀγῶνας, ἀποστρέφεται τὴν ἀγῶνον φθορὰν· ἢ δὲ θρησκεία, ἢ μετὰ λόγου λατρεύουσα τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον καὶ φιλόανθρωπον Θεόν, ἀποποιεῖται ὁμοίως τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅσαι δὲν ὠφελοῦσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὀνομάζει ἀρετὰς ἐκείνας μόνον τὰς διαθέσεις, ὅθεν γεννᾶται τι πρὸς τὸν πλησίον ἔργον ἑπωφελές. Ἐκ τῆς συναφείας τῶν ἰδεῶν πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἀπατάται· ἀλλ' εἶναι συχνοτέρα ἢ ἀπάτη καθ' ἣν ἐκλαμβάνεται τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ σκοποῦ, καὶ τιμᾶται τὸ ὄργανον ἀντὶ τοῦ ἔργου. Ἐκ ταύτης τῆς ἀπάτης ἐγεννήθησαν πολλαὶ περὶ ἀπαθείας ἰδ' αἰ ψευδεῖς καὶ ἐπικίνδυναι. Ἡ ἄρνησις ἀπλῶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐνομίσθη πρᾶξις ἀρετῆς, καὶ ὄχι ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον πρέπει ν' ἀποβλέπη. Ἀλλ' ἡ κοινωνία ἔχει χρεῖαν Ἡρακλείων καὶ Θησέων, ἀνθρώπων ἀγωνιζομένων νὰ τὴν ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὰ κακὰ, καὶ νὰ συστήσωσι τὰ κοινὰ συμφέροντα· ἢ δὲ θρησκεία ἔχει χρεῖαν Πέτρων καὶ Παύλων καὶ τοιούτων ἀνδρῶν, δαπανῶντων τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις εἰς διδασκαλίαν τῆς ἀληθείας, εἰς θεραπείαν τοῦ πάσχοντος, εἰς ἀντίληψιν τοῦ ἀσθενοῦς, εἰς ἀνεσιν τοῦ θλιβομένου. Εἰς τοιοῦτους ἀνθρώπους ἀνεγείρονται ἀξίως ἀνδριάντες, καὶ ἀπονέμονται δίκαιαι τιμαί. Ὁ δὲ καθ' ἑαυτοῦ ἀγωνιζόμενος, καὶ ἀντιφερόμενος καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἀθωοτάτας αὐτοῦ ὀρέξεις, διὰ λόγον οὐδένα σχετικόν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωὴν του, ὁποῖαν πρέπει νὰ εἶρη χάριν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ζωοδότου Θεοῦ;

Παράδοξον, εἶπα πρὸς τὸν γ' ἄροντα· εἴαν τις, καθ' ὑπόθεσιν, καταβῆ εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ρίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν ὅλας τὰς δραχμάς του, ὅλην τὴν χρηματικὴν του δύναμιν, δὲν τιμᾶται ὡς ἐλευθέριος, ἀλλὰ καταπρονεῖται ὡς μωρός· εἴαν δὲ τις, ἐκουσίως σκληραγωγούμενος, στερηθῆ ἀφ' ἑαυτοῦ πάσης θεραπείας δι' οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ διὰ νὰ φθείρῃ τὴν υἰγιάν του, καὶ νὰ καταλίψῃ τὰς ζωτικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ τοιοῦτος εὐλογεῖται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ μακαρίζεται! Τοῦτο συμβαίνει, μὲ εἶπεν ὁ γ' ἄρων, ἐξ ἐκείνης τῆς ἀπάτης, περὶ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ὠμιλήσαμεν. Παντὸς ἔργου

ἐκτέλεσις, ὠφελοῦντος τὸν πλησίον, πᾶσα πρακτικὴ ἀρετὴ ἐμβάλλει τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν εἰς δύσκολον τινὰ ἀγῶνα· ἢ ἐλεημοσύνη, παραδείγματος χάριν, σὲ ἀφαιρεῖ χρήματα, ἢ ἀνδρία γνωρίζεται εἰς κινδύνους, ἢ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ἀπάθειαν, τὸ φιλόπατρι σὲ ἀναγκάζει εἰς ἀμίσθους κόπους, καὶ δὲν φυλάττει λογαριασμοὺς ἰποζημιώσεων· εἰς βραχυλογίαν, πᾶσα μία τῶν ἀρετῶν διὰ μέσου δυσκολίας κατορθοῦται, καὶ κατὰ τὴν δυσκολίαν τῆς τιμᾶται καὶ θαυμάζεται. Διὰ νὰ τιμηθῆ τις ἄρα ὡς ἐνάρετος, δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ ὑποφέρῃ στερήσεις ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ προξενήσῃ τ' ἀγαθὰ εἰς τὴν πατρίδα, πρὸς τὸν πλησίον του. Οἱ δὲ ἀπλούστεροι δὲν πράττουσιν οὕτως, ἀλλὰ προχωροῦσιν εἰς τὸ ἡμισυ τῆς πράξεως, καὶ μένουσιν ἐκεῖ, ἡγῶν τιμῶσι τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ τέλους. Παραδείγματος χάριν, νηστεύουσιν, ὅμως ὄχι διὰ νὰ φάγῃ ὁ πτωχός, ὁ ἀποθνήσκων τῆς πείνας, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ νὰ νηστεύωσι, καὶ νηστεύοντες τιμῶνται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους. Ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τοῦ κίονος, τρωγλοδοτοῦσιν, ὄχι ὅμως διὰ νὰ εἰσάγωσιν ὑπὸ τὴν στέγην τὸν ξένον ἢ τὸν ἄρρωστον, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ νὰ ταλαιπωρηθῶσιν αἱ τοῖ, καὶ ταλαιπωρούμενοι μακαρίζονται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους.

Μετὰ ταῦτα, ὁ γ' ἄρων ἐπρόσθεσεν· Ὅστις ἐκλαμβάνει ὡς ματαίας ὅλας τὰς ἐλπίδας τοῦ πιστεύοντος εἰς Θεόν, πῶς θεωρεῖ ἐκείνην τὴν παγκόσμιον συμφωνίαν ὅλων τῶν πασχόντων, ἐκείνας τὰς κατ' ἐπανάληψιν δεήσεις τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψεως; νομίζει ἄρα, ὅτι ἀποτείνονται ματαίως πανταχόθεν τῆς γῆς εἰς χάλκινον ουρανόν, διὰ νὰ μὴ λάβωσιν ἀπόκρισιν; Πόσας ἔχομεν αἰτίας θλίψεων εἰς τοῦτον τὸν βίον! Τὸ ψεῦδος μᾶς συκοφαντεῖ, ὁ δόλος μᾶς ἐπιβουλεύεται, ἢ πλαστὴ φιλία μᾶς προδίδει· οἱ δεσμοὶ τῆς κοινωνίας, ἀντὶ νὰ συνάπτωσι, πληγόνουσι τὰ μέλη τῆς· ἢ ἔξουσία πολλαχῶς, ὅσον δραστηρίως φορολογεῖ, τόσον ἀμελῶς παραβλέπει καταλυομένας τὰς πολιτικὰς ἐγγυήσεις· ἢ ἱκαμπτος φύσις μᾶς ἐπηρεάζει πολλαχῶς· ἢ σκοτεινὴ καὶ ψυχρὰ ἡλικία, καθ' ἣν ἀποσύρονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀφανίζονται ὅλα τὰ τερπνὰ, τὸ γῆρας, βεβαίως ἐπ' ἔρχεται, καθὼς ἐπῆλθε καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν σήμερον πρεσβύτην, καὶ χθὲς ἄνδρα, καὶ προχθὲς μερλίον.

Εἰς τόσα ψυχρὰ πράγματα πανταχόθεν ζητοῦμεν παραμυθίαν, ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς θρησκείας τὴν ἀπολαμβάνομεν. Μᾶς καταδιώκουσιν οἱ ἄνθρωποι; δημιουργοῦμεν καταφυγὴν πέραν γῆς καὶ ἀνθρώπων. Μᾶς ἰποστρέφεται ἢ ἔξουσία ὡς φίλους τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς πατρίδος; παρηγορούμεθα ἐκ τῆς ἰδίας ἰσχυροῦ τινὸς ἐξουσιαστοῦ, πατρὸς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ὅστις, πάντοτε μεθ' ἡμῶν ευρισκόμενος, θ' ἔλ. μᾶς βραβεύσειν ἀξίως, διότι ἐμείναμεν πιστοὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πατρίδα. Μᾶς θλίβει πρόωρος φιλτάτων στερήσις; δὲν εἶναι ἀδύνατον τὸ ζεῦγμα τῆς ἀβύσσου· ρίπτομεν γ' ἄφουραν ἐπ' αὐτῆς θρησκευτε-

κὴν, νοσρὰν, καὶ ἀπολαμβάνομεν τὰ φίλτατα. Τέλος, ὅταν καταντήσωμεν εἰς τὴν ἐσπέραν τῆς παρούσης ζωῆς, περιμένομεν εὐέλπιδες τὴν ἀνατολὴν τῆς μελλούσης.—
Ο ΓΕΡΩΝ ΔΙΜΗΕΡΙΣ.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΖΩΩΝ.

ΕΣΤΗΘΙΣΤΕ τις νὰ μεταβαίνη διὰ τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας ὅπου διέτριβεν εἰς ἄλλην τινὰ γειτονικὴν, μὲ τὸν σκύλον του συνωδευμένος. Ἐτυχε δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν νὰ χάσῃ ὁ σκύλος τὸν αὐθέντην του εἰς τὴν ξένην πόλιν, καὶ συμπεράνας ὅτι ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, ἔδραμεν εἰς γνωρίμου τινὸς βιβλιοπώλου, καὶ ὑπεδῆλωσε τὴν συμφορὰν του. 'Τί!' ἐξεφώνησεν ὁ βιβλιοπώλης, 'τὸν αὐθέντην σου ἔχασες! Ἴδου, ἐν σολδίον, νὰ περάσῃς τὸν ποταμὸν.' Ὁ σκύλος ἤρπασε τὸ νόμισμα, ἔτρεξεν εἰς τὴν ὄχθην, ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πορθημέως, κ' ἐπέρασε μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν.

Ἀμὰξα, εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων τρέχουσα, ἐπλάκωσε καὶ συνέτριψε σκύλου κνήμην. Χειροῦργός τις, περνῶν κατ' εὐτυχίαν, ἐλυπήθη τὸ ζῶον, ἐπῆρε δ' αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον, τοῦ ἔβαλε τὴν κνήμην, καὶ, ἀφοῦ τέλεια ἐθεραπεύθη, τὸ ἀφῆκε, πεπεισμένος ὅτι ἤθελεν ἐπιστρέφειν εἰς τοῦ παλαιοῦ του αὐθέντου. Ὅσάκις μετὰ ταῦτα ἀπῆντα τὸν χειροῦργον ὁ σκύλος, ἀνεγνώριζεν αὐτὸν πάντοτε, τὴν οὐρὰν σείων, καὶ ἄλλεστρόπως παριστάνων τὴν χαρὰν αὐτοῦ. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἠκούσθη τρανὸν γαύγισμα εἰς τὴν θύραν τοῦ χειροῦργου· ἦτο δὲ ὁ ἰατρευθεὶς σκύλος, προσπαθῶν νὰ εἰσάξῃ ἄλλον σκύλον, τοῦ ὁποῦ ὡσαύτως εἶχε σπάσειν ἡ κνήμη.

Ἴππος τις, πεταλωθεὶς καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας, ἔλαβε κατὰ δυστυχίαν βλάβην εἰς τὴν πετάλωσιν τοῦ ἐνός. Μετὰ τινὰς ἡμέρας, πόνον αἰσθανόμενος καὶ χλωρὸς ἤδη, ὑπῆγε περὶ τὰ χαράγματα εἰς τὴν πύλην τοῦ ἀγροῦ, ὅπου ἔβασκεν, ἐσήκωσεν αὐτὴν μὲ τὸ στόμα, ἐξῆλθε, κ' ἐπροχώρησε κατευθεῖαν εἰς τοῦ ἰδίου πεταλωτοῦ τὸ ἐργαστήριον, ἐν ἧμισυ μίλιον μακρὰν. Μόλις ἤνοιξεν ὁ πεταλωτής, καὶ ὁ Ἴππος, πλησιάσας, ἐσήκωσε τὸν πονεμένον πόδα. Ὁ σιδηροῦργος ἀμέσως ἤρχισε νὰ ἐξετάσῃ τὸ ὄνυχιον, ἀνεκάλυψε τὴν βλάβην, ἐκβαλε τὸ πῖταλον, καὶ μετέβαλεν αὐτὸ προσεκτικώτερα· μετὰ τοῦτο, στραφεὶς ὁ Ἴππος, ἐξεκίνησε μ' εὐχάριστον βῆμα πρὸς τὴν καλῶς ἐγνωσμένην βοσκήν του.

Ο ΛΗΘΗΣ ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ο ΛΗΘΗΣ ποιητὴς λαλεῖ, σκέπτεται, εἰκονίζει, ἐπινοεῖ διαφόρως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐξίσταται ἀπὸ τὴν ἥρεμον καὶ ἡσυχον κατάστασιν, ὑψοῦται, ἐξάπτεται. συγκλονεῖται ἔξω τῆς συνηθείας, καὶ φαίνεται, τέλος πάντων, ὅτι δὲν ἐνεργεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅτι ἀρπάζεται καὶ ἐκφέρεται ἔξω ἑαυτοῦ ὑπὸ τινος ἀνωτέρας δυνάμεως καὶ φορῆς. Γυῶντι, ὅλοι θ' ἴδουν συνομολογήσειν ὅτι ταῦτα εἶναι ψυχῆς ἐνθουσιώσης, ἧτις ἐξίσταται καὶ φέρεται ἔξω τῆς συνήθους σφαίρας. Βλέπει μὲ τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς ὁράσεις, θεάματα, καὶ σκηνάς

ἐνεργεῖ μὲ δύναιμιν, καὶ ὄρμην, καὶ ἐκρηξίν βιαίαν, καὶ εἰς στιγμὰς παρερχομένας, ὡς ἀστραπαί. Ἐὰν ἀντικείμενα αὐτῆς εἶναι νέα, καὶ παρὰ τὸ σύνηδες ἔχοντα μέγεθος καὶ κάλλος. Δὲν βλέπει ἐνώπιόν της παρὰ θαύματα, τεράστια, κάλλη, ἠρωϊσμοὺς, ἀρετὰς, καὶ ἀνδρας ἐνδόξους ἢ θεοὺς, τοὺς ὁποῖους ἀγαπᾷ, μὲ τοὺς ὁποῖους συνομιλεῖ, συναγάλλεται, καὶ ἐντεῦθεν διεγείρονται εἰς αὐτὴν πάθη, δάκρυα, τὰ ὁποῖα μεταδίδει εἰς ἄλλους, ἐφέλκουσα, συγκινοῦσα, καὶ ἠλεκτρίζουσα τὸν ἀναγινώσκοντα ἢ ἀκούοντα. Διὰ τοῦτο μὲ φαίνεται ὅτι δὲν δύναται τις κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ὀρίσῃ ἢ νὰ περιγράψῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν παρὰ λέγων, ὅτι εἶναι ὑψωσις τῆς ψυχῆς εἰς τὸ βλέπειν μὲ ὀξύτητα ἀήθη καὶ θαυμαστά πράγματα, ἐμμανῆς οὔσα αὐτῆ, καὶ εἰς ἄλλους μεταδίδουσα τὸ πάθος της.—ΦΙΛΟΣ. ΒΑΜΒΑ.

ΠΕΡΙ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ.

ΣΥΓΓΡΑΦΟΝΤΕΣ, ἄς ἀπορζύγωμεν ἐπιχειρήματα ἀμφισβητήσιμα· τὰ ἐπιχειρήματα ὁμοιάζουν στρατιώτας· κάλλιον νὰ ἔχωμεν ὀλίγους, ἱκανοὺς, ὡς οἱ ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιᾶται, νὰ βασιλεύωσι μίαν θῆσιν, παρὰ πολλοὺς, ὡς αἱ μετὰ τοῦ Ξέρξου μυριάδες ἐκεῖναι τῶν Περσῶν, αἵτινες μόνον ἐχρησίμευσαν νὰ λαμπρύνωσι τὸν θρίαμβον, καὶ ν' αὐξήσωσι τὸ κλέος τοῦ νικητοῦ. Καὶ δι' ἄλλην αἰτίαν συμφέρει νὰ προτιμῶμεν ἐκλεκτὰ μόνον ἐπιχειρήματα, μᾶλλον παρὰ ν' αὐξάνωμεν τὸ πλήθος αὐτῶν μὲ τὴν προσθήκην τῶν ἀσθενῶν· ὁ ἀντιδικὸς μας θέλει ἀποκριθῆν εἰς τὰ ἀδύνατα, καὶ νικῆσας αὐτὰ θέλει ζητήσῃν τὴν τιμὴν, καὶ πολλάκις μάλιστα θέλει τὴν λάβειν, ὅτι ἐνίκησε καὶ τὰ ἰσχυρά. Συνομιλοῦντες προσέτι, ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ συγγράφοντες, χρεῖα ν' ἀκολουθῶμεν τὸν προσηρημένον κανόνα, εἰάν θέλωμεν νὰ μὴν ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἐλέχθη ποτὲ εἰς ἓνα, τοῦ ὁποῦ ἢ γλώσσα, ὡς ὁ ταχυδρόμος Ἴππος, ἔτρεχε τόσον ταχύτερα, ὅσον μικρότερον ἐσήκωνε φορτίον· δηλαδὴ, ὅτι ἔδειχεν εἰς μὲν τοὺς ἀμαθεῖς τὴν πολυμαθειαν, εἰς δὲ τοὺς πολυμαθεῖς τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ. Γυῶντι, ἂν οἱ ἄνθρωποι περιορίζοντο εἰς μόνον ὅσα ἐγνώριζαν, συχνότατα ἤθελε συμβαίνειν ἐπὶ γῆς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ ἅγιος Ἰωάννης μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι συνέβη ἅπαξ εἰς τὸν οὐρανὸν, 'σι γ' ἢ ὡς ἰμιώριον.' Ὁ μέγας μαθηματικὸς Ἄλλειος (Halley) ἐφλυᾶρει οὐκ ὀλίγον ὑπὲρ ἀπιστίας· μίαν δὲ φορὰν, ἀφοῦ ἐλευθέρως ὠμίλησε περὶ αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ φίλου του Νεύτωνος, Sir Isaac Newton, τὸν διέκοψεν οὕτως ἀποτόμως μὲ τὴν ἐφεξῆς παρατήρησιν· 'Πάντοτε, φίλε, σὲ ἀκούω μὲ τὸ μεγαλήτερον σέβας, ὅταν ὁμιλῆς περὶ ἀστρονομίας ἢ τῶν μαθηματικῶν· διότι αὐταὶ εἶναι ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ἠρεύνησες ἐπιμελῶς, καὶ τὰς ὁποίας καλῶς ἐννοεῖς· ἀλλ' ὅταν λαλῆς περὶ θρησκείας, σὲ ἀκούω πάντοτε μὲ πόνον· καθότι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ποτὲ δὲν ἐξέτασες σπουδαίως, καὶ δὲν τὴν καταλαμβάνεις· τὴν καταφρονεῖς, διότι δὲν τὴν ἐσπούδασες, καὶ δὲν θέλεις νὰ τὴν σπουδάσῃς, ἐπειδὴ τὴν καταφρονεῖς.'

ΠΥΡΚΑΙΑΙ ΕΙΣ ΔΑΣΗ.

ΤΗΝ ἀκόλουθον ζωηράν περιγραφὴν λαμβάνομεν ἐκ τῶν περιηγήσεων Ἀγγλοῦ τινὸς κατὰ τὴν Σβεκίαν, Νορβηγίαν, καὶ Φιννίαν, μέχρι τῆς Βορείου Ἀκρας:—

Ἐπεράσαμεν ἀπὸ τινὰ δάση ἐκτεταμένα, καταναλωθέντα ὑπὸ τοῦ πυρός, καὶ παριστάνοντα οἰκτρὸν θάμα ἐρημώσεως. Τὸ ὕψος καταπράσινον τῆς γῆς σκέπασμα, ὅπου μὲ τόσην τέρψιν ἐπανεπαύετο πρότερον ὁ ὀφθαλμὸς, εἶχε τώρα γένειν ἄφαντον· περίξ δ' ἐκειντο πανταχοῦ διεσκορπισμένοι κορμοὶ κατάμαυροι τῶν μαρμαμένων πίτυων, ἀνδρακας ὁμοιάζοντες. Ἀπὸ διαφορῶν αἰτίας προέρχονται αἱ βορεϊναὶ αἵται πυρπολήσεις· ὅθεν καὶ δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι συμβαίνουν τόσον συχνά. Γενικῶς, ὅταν χωρικός τις θέλῃ νὰ καθαρῖσῃ μέρος δάσους πρὸς καλλιέργειαν, καίει τὰ δένδρα. Τοῦτο δὲ οὐχὶ μόνον ἀπαλλάττει αὐτὸν τοῦ μεγάλου κόπου τῆς ἀφαιρέσεως τῶν πυκνῶν χαμοκλάδων, καὶ προσέτι εὐκολύνει τὴν πρόοδον τῆς ἀξίνης, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν ὠφελεῖ τὰ μέγιστα, καθότι αἱ τέφραι χρησιμεύουν ὡς κόπρος γονιμωτάτη. Πολλάκις ὁμως, εἴτε διότι δὲν μεταχειρίζονται τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις, εἴτε διότι ἀρχίζουν τὴν πυρπόλησιν ὅπότεν ὁ καιρὸς ἦναι ὑπὲρ τὸ δῖον ξηρὸς, συμβαίνει νὰ ἐκτείνεται τὸ πῦρ πολὺ μᾶλλον παρ' ὅσον ἐσκόπευαν, φθορὰν καὶ θλεθρον πανταχοῦ συνεπιφέρων. Κάποτε προέρχονται ἀπὸ κακίαν ἢ ἐκδίκησιν αἱ πυρκαϊαὶ αὗται μ' ἐδιηγῆθησαν περὶ τινος χωρικοῦ, ὅστις, ζητήσας μέρος δάσους διὰ νὰ καθαρῖσῃ καὶ νὰ καλλιεργήσῃ αὐτὸ (τὰ δὲ τοιαῦτα αἰτήματα γενικῶς εἰσακούονται), καὶ μὴ ἐπιτυχῶν, παρωργίσθη τοσοῦτον, ὥστ' ἔβαλεν εἰς αὐτὸ πῦρ. Πολλῶν μιλίων ἔκτασις περιετυλίχθη εἰς φλόγας, καὶ ἱκανὸς χρόνος ἐπέρασε πρὶν στήσῃ τὴν πρόοδον αὐτῶν. Πολλάκις ἡ ἀστραπὴ φέρει τὰς ἐκτεταμένας ταύτας ἐρημώσεις, κατασκήπτουσα εἰς τοὺς ξηρούς κλάδους γηραιᾶς τινὸς πίτυος, καὶ οὐχὶ μόνον αὐτὴν πυρπολοῦσα, ἀλλὰ δι' αὐτῆς καὶ τὸ ὑποκάτω ξηρὸν βρύον, ὅθεν τὸ πῦρ πανταχοῦ μεταδίδεται. Χωρικός τις, ἀφοῦ καπνίσῃ, ἐκτινάσσει τὴν τέφραν τῆς καπνοσύριγγος· διὰ τινὰς ἄρας μένει πεπνιγμένη καὶ ἄφαντος· κατ' ὀλίγον δὲ αυξάνουσα ἢ αὔρα, ζωογονεῖ καὶ ἀναφλέγει αὐτὴν, καὶ ὁ θλεθρὸς ἤδη ἀρχεται. Αἱ φλόγες, ὡς ἔσκαν τὸ ξηρὸν καὶ καύσιμον βρύον διατρέχουσαι, ἀπαντῶσι κάμμιναν πεύκην, τὴν ὁποίαν εὐθὺς ἀναβαίνουν μὲ ἀστραπῆς ταχύτητα, βοηθούμεναι ἀπὸ τοὺς ῥητινώδεις χυμούς τῆς. Οὕτω δ' ἐξαπλοῦνται ταχέως κατ' ὅλον τὸ δάσος, μὲ καπνὸν καὶ κρότους συνωδευμέναι, φοβερὸν δὲ καὶ καταπληκτικὸν θάμα παριστάνουσαι. Ὁ ἀπομακρυσμένος ὁδοιπόρος, τὸ αἶτιον ἀγνοῶν, βλέπει μὲ ἀπορίαν τὸ παράδοξον ἐρυθρὸν φαινόμενον τοῦ ὀρίζοντος· ἂν δ' ἐξ ἀτυχίας μέλλῃ νὰ διαβῇ τὸ καιόμενον δάσος, πολλὰ δυσκόλως θέλει ἀπαρῦγειν τὴν μανίαν τοῦ πυρός. Πανταχοῦ ἀπὸ πίπταντα δένδρα περικυκλωμένως, τὴν ὁδὸν αὐτοῦ μὴ βλέπων ἀπὸ

τὸν καπνὸν καὶ τὰς φλόγας, στέκει ἐκθαμβος, ἀπορῶν· εἴτε νὰ προχωρήσῃ, εἴτε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ. Ἄν σηκωθῇ ἄνεμος, εὐθὺς ἀνάπτει ὅλον τὸ δάσος· χίλιοι δυνατοὶ κρότοι προσβάλλουν πανταχοῦ εἰς τὰ ὠτία· ἂν δὲ πέσῃ ἐλαφρά τις βροχὴ, ἀκούεται δυνατὸν σύριγμα, καπνὸς παχύτατος ἔρπει καταγῆς, καὶ πνίγονται μὲν στιγμιαίως αἱ φλόγες, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκρηγνύονται ὀρμητικώτεραι. Τὰ θηρία τοῦ δάσους, διωκόμενα ὑπὸ ἐχθροῦ ἀκαταμαχίτου, φεύγουν ἀπὸ ἄγρια σπήλαια μέχρι τοῦδε ἀνενόχλητα· ἄρκτοι δὲ καὶ λύκοι κάμνου ἐφόδους ἀπηλιπισμένας εἰς τὰ βοσκήματα τῶν χωρικῶν. Ὀλίγα θείματα ἐμπορεῖ τις νὰ συλλάβῃ φοβερώτερα ἢ μεγαλοπρεπέστερα τῆς τοιαύτης πυρπολήσεως εἰς τὰ τῆς ἄρκτου ἀκατοίχητα μέρη, καὶ μάλιστα ὅπότεν τις ἐκ τῆς κορυφῆς ὄρους βλέπῃ τὴν πρόοδον τῶν φλογῶν, καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ταχέως γινομένην ἀλλοίωσιν ἐπὶ τοῦ γελαστοῦ τῆς φύσεως προσώπου.

Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δάση ταῦτα ὀλίγον ελειψε νὰ χαθῇ ὁ μέγας φυσικοῖστορικός τῆς Σβεκίας, ὁ Λίνναιος· τὸ πῦρ εἶχε προέλθει ἀπὸ ἀστραπῆς· συνέβη δὲ εἰς καιρὸν ἀξιοσημειώτου ἀνομβρίας. Ἐπεράσαμεν, λέγει, δάσος τεσσάρων ἢ πέντε μιλίων Ἀγγλικῶν, ὅπως διόλου κεκαυμένον· ἄστε ἡ γῆ, ἀντὶ νὰ φορῇ τὸν ἀνοικτὸν καὶ καταπράσινον αὐτῆς πέπλον, ἦτο πενθίμως ἐνδεδυμένη· μ' ἔκαμε δὲ πολὺ περισσοτέραν δυσἀρέσκειαν καὶ λύπην τὸ θάμα τοῦτο, παρ' ὅσην μ' ἐπροξένησε ποτὲ ἡ κατάλευκος χειμερινὴ στολή τῆς· καθότι αὕτη, μολονότι ἀφανίζει τὰ χόρτα, ἀφίνει ὁμως τὰς ρίζας ἀβλαβεῖς. Τὸ πῦρ ἐφαίνετο σχεδὸν ἐσβεσμένον εἰς τὰ πλειότερα τῶν μερῶν ὅσα ἐπεσκέφθημεν, ἐκτὸς εἰς μυρμηκίας καὶ ξηρούς κορμούς δένδρων. Ἀφοῦ διωδεύσαμεν ὀλίγον διάστημα εἰς τὸ μέσον τῆς ἐρημώσεως ταύτης, ἤρχισεν ὁ ἄνεμος νὰ πνέῃ δυνατώτερα, καὶ θόρυβος αἰφνιδίως ἠκούσθη εἰς τὸ ἠμικαυμένον δάσος, τοιοῦτος ὅποιον δύναμαι μόνον νὰ παραβάλω μὲ τὸν διεγειρόμενον εἰς στράτευμα προσβαλλόμενον ὑπὸ ἐχθροῦ. Ἠγνοοῦσαμεν παῦ νὰ στρέψωμεν τὰ διαβήματά μας· ὁ καπνὸς δὲν ἐσυγχώρει νὰ μένωμεν ἐκεῖ ὅπου ἤμεθα, οὐδ' ἐτολμοῦσαμεν νὰ στραφῶμεν ὀπίσω. Μᾶς ἐφάνη προτιμότερον νὰ σπεύσωμεν εἰς τὰ ἐμπροσθεν, ἐλπίζοντες ταχέως νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ πέρατα τοῦ δάσους, ἀλλ' εἰς ταῦτα ἀπετύχασμεν. Ἐτρέξαμεν ὅσον ἐγρήγορα ἠδυνάμεθα, διὰ νὰ μὴ κατασυντριβῶμεν ἀπὸ τὰ πίπταντα δένδρα, τινὰ τῶν ὁποίων μᾶς ἠπέιλαν κᾶσαν στιγμὴν. Συνέβαινε κάποτε νὰ πέσῃ ἕξαφνα μέγας τις κορμὸς· ἡμεῖς δ' ἐστέκαμεν αἱ ἄθλιοι χάσκαυτες, ἀγνοοῦντες παῦ νὰ στρέψωμεν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀλέθρου, καὶ ἀφινόμενοι διόλου εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Προνοίας. Μέγα τι δένδρον ἐπεσε καθ' αὐτὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ὀδηγοῦ μου, ὅστις προηγεῖτο μάλισ ὑπὲρ τὴν μίαν ὀργυιάν· ἀλλὰ, χάριτι θεῶν! διεσώθημεν ἀμφοτέρω. Ὑπερεχάρημεν δὲ, ὅταν ἐταλείωσεν ἡ κινδυνώδης αὕτη ἐπιχείρησις, καθότι ὅλην τὴν ἄραν ἠσθανόμεθα ὡσαν εἴς κακοῦργοι, τρέμοντες μὴ συλληφθῶσι.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ ΤΩΝ ΕΥΛΟΓΙΩΝ.

Το ὄνομα Ευλογία καὶ Ευλογίαι δίδεται κατ' εὐφημισμὸν εἰς τὰ λοιμώδη τῶν τέκνων ἐξανθήματα, ὡς οἱ Τοῦρκοι ὀνομάζουσι τὴν πανώλη Μουμπάρεκ, Ευλογημένην, καὶ ὡς οἱ ἄρχαιοι ἐκάλουν ἱερὰν νόσον τὴν ἐπιληψίαν. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἄγνοοῦσαν τὴν ἀσθένειαν ταύτην· οἱ Σῖναι ὁμῶς καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἐκπαλαι συναριθμοῦν τὴν Ευλογίαν μετὰ τῶν κοινοτέρων νόσων, καὶ εἰς τινὰ τῶν ἀρχαιοτάτων περὶ θρησκείας καὶ φιλοσοφίας βιβλίων τῶν ευρέθησαν περιγραφαὶ αὐτῆς.

Ἡ Κίνα λοιπὸν ἢ ἡ Ἰνδοστὰν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἡ πατρίς τῶν Ευλογιῶν. Ἀλλὰ δὲν ἐξηκριβώθη οὔτε εἰς ποίαν ἐκ τῶν δύο τούτων πρῶτον ἐφάνησαν, οὔτε τίνι τρόπῳ ἐγεννήθησαν, ἐκτὸς ὅτι ἐκ μεμακρυσμένων αἰῶνων βρῶμεν ἀπὸ κατοίκους αἱ χῆραι αὐταί, καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ὑπέκεινται εἰς φοβεράν πείναν—περιστάσεις ἀφ' ἑαυτῶν γεννητικαὶ λοιμικῶν νόσων.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν ἐφάνησαν κατὰ πρῶτον αἱ Ευλογίαι περὶ τὰ μέσα τῆς ἑκτης ἑκατονταετηρίδος, εἰς δὲ τὴν Ευρώπην ἔτι πλεον ἐσχάτως. Τὸ 569, στρατεύμα Χριστιανῶν ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας ἐπολιόρχησε τὴν Ἀραβικὴν πόλιν Μέκκαν, μ' ἐλπίδα νὰ καταστρίψῃ τὸν ἐντὸς αὐτῆς ναὸν τῶν Ἑθνικῶν, Καάβαν· τοὺς πολιορκητὰς τούτους κατέφθειρεν ἡ Ευλογία, καὶ λέγεται πρὸς τούτους ὅτι ἡ Κοκκίνα ἐφάνη ἐκεῖ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῆς Μέκκας, σ. ε. 569, ἕως τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, 639, ἡ πρόοδος τῆς Ευλογίας δὲν ἀναφέρεται εἰς κἀνὲν τῶν σωζομένων Ἀραβικῶν ὑπομνημάτων. Ἀμφιβολία ὁμῶς δὲν ὑπάρχει, ὅτι κατ' ὄλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἡ νόσος ἐξηπλόνητο κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἐξοπίσω τῶν νικητῶν Ἀράβων, οἵτινες συνηγμένοι ὠδηγοῦντο εἰς πολέμους ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ προφήτου τῶν. Ὁ πόλεμος ἐχρημάτισε πάντοτε τοῦ λοιμοῦ διασπορεύς· ἐπειδὴ δὲ ἡ Περσία καὶ ἡ Συρία υπετάχθησαν μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Μωάμεθ, δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι μετὰ τῶν νικητῶν τούτων εἰσήχθη καὶ ἡ νόσος εἰς τὰς χώρας ταύτας, ἐὰν δὲν εἶχε τὰς φάσεις καὶ ἀρχήτερα.

Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ὁ Ἀμρῶ, τοποτηρητὴς τοῦ Καλιφᾶ Ὀμάρ, κατέδραμε τὴν Αἴγυπτον τὸ 638. Εἰς δύο ἔτη ἤλωσε τὴν Ἀλεξανδρείαν. Εἰκάζεται δὲ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας μετεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Μωαμεθανικοῦ στρατοῦ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως αἱ Ευλογίαι. Ὁ Ἀρῶν, συγγραφεὺς εἰς Ἀλεξανδρείαν τότε διατρίβων, ἐξέδωκε πραγματείαν περὶ τῶν Ευλογιῶν, τὴν ὁποίαν αἰνιττεῖται ὁ περιβόητος Ἀραβὶς ἰατρός Ραζής. Κατὰ δυστυχίαν τὸ πόνημα τοῦ Ἀρῶν ἐλάθη ἔκτοτε.

Ἡ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν τάχεια καὶ μακροχρόνιος ευδοκίμησις τῶν Σαρακηνικῶν ὄπλων ἤνοιξε τῶρα νίαν διώρυγαν πρὸς διάδοσιν τῶν Ευλογιῶν. Οἱ

δορικτήτορες, βαθμηδὸν ὑποτάξαντες τὰ ἐπὶ τῆς Μεσογείου Ἀφρικανὰ παράλια, μετέβησαν τὸ 712 εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ἀφοῦ δ' ἐνίκησαν τὸν Ῥοδερίκον, ἔσχατον βασιλέα τῶν Γότθων, ἐπῆραν τὸ Ἰώλητον, καὶ μετὰ καιρὸν κατέδραμαν τὴν χώραν ὁλόκληρον. Περὶ τὸ 732 διέβησαν οἱ Σαρακηνοὶ τὰ Πυρρηναῖα. Ὅθεν σύγχρονον τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης ἐμποροῦμεν νὰ λογιζώμεθα τῶν Ευλογιῶν τὴν εἰς τὸ βασίλειον αὐτὸ εἰσαγωγὴν.

Εἰς τὴν Βρετανίαν ἐφθασεν ἡ νόσος περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνάτης ἑκατονταετηρίδος· ἀλλ' οἱ τοῦ καιροῦ ἐκείνου συγγραφεῖς δὲν παρέχουν καθαρὰν τινὰ εἰδήσιν τῆς παραδόξου ταύτης ἐπισκίψεως. Εἰς τὴν ἀγνοίαν τοῦ μεσαιῶνος βεβυδισμένοι, ἀφῆκαν ἀπερίγραφτον τὴν χειροτέραν μάστιγα τῆς ἀνθρωπότητος· ἢ, ἐὰν ποσῶς μνημονεύσωσιν αὐτὴν εἰς τὰ ἰσχνὰ χρονικά των, καλοῦν αὐτὴν μόνον 'λοιμὸν,' ἢ 'πῦρ καταναλίσκον,'—ἐπίθετα ἐφαρμοζόμενα τότε εἰς ὅλας ἐπίσης τὰς ἐξανθηματικὰς νόσους.

Ὅποταν ἐμβῶσιν αἱ Ευλογίαι εἰς μέρος ὅπου δὲν ὑπῆγαν ποτὲ ἀρχήτερα, τὰ πρῶτά των ἀποτελέσματα εἶναι σχεδὸν πάντοτε πολὺ μᾶλλον ὀλέθρια παρ' ὅποια-δήποτε τῶν ἐφεξῆς. Τὸ 1517 ἐμολύνθη ὁ Ἅγιος Δομίνικος, εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας. Ἡ νῆσος περιεῖχε τότε ἐν ἑκατομμύριον Ἰνδῶν· ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐξωλοθρεύθησαν διόλου ἀπὸ τὰς Ευλογίας καὶ τὰ φοινικὰ ὄπλα τῶν Ἰσπανῶν. Περὶ τὸ 1520 ἤρχισαν αἱ Ευλογίαι εἰς τὴν Κούβαν. Ἐκεῖθεν ἐπέρασαν εἰς τὸ Μεξικόν. Εἰς βραχὺ δὲ καιροῦ διάστημα ἐφθειραν κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς εἰς μόνον τὸ βασίλειον τοῦ Μεξικοῦ τρία ἡμισυ ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων. Εἰς ἀκολούθους χρόνους διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικανῆς ἠπείρου ἐβλάβησαν δεινότερα. Ὁλόκληρα ἔθνη πολεμικῶν Ἰνδῶν σχεδὸν ἐξεκληρίσθησαν καὶ σωροὶ κοκκάλων, εὔρεθέντες ὑπὸ τὰ δάση τοῦ ἐνδοτέρου τῆς Ἀμερικῆς, ὑπολαμβάνονται ὡς μαρτύρια τῆς τῶν Ευλογιῶν φθορᾶς.

Ουδεμίαν ἐλάττωσιν ἐπιφέρει τὸ κλίμα εἰς τὴν δύναμιν τῆς νόσου ταύτης. Ἡ Ἰσλανδία, ὅπου εἰσεχώρησε τὸ 1707, ὑπέφερεν ὀλιγώτερον ἀπὸ μεσημβρινωτέρας χώρας. Δεκαεξ' χιλιάδας ἀνθρώπων ἠφάνισεν, ἢ τὸ ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρτον τοῦ λογιζομένου τῆς νήσου πληθυσμοῦ. Ἡ Γροελλανδία εὐτύχησε μὲν νὰ τὴν ἀποφύγῃ ἕως τὸ 1733· τότε δὲ φανεῖσα ἐκεῖ, ἀφῆρπασε σχεδὸν ὅλους τοὺς κατοίκους.

Πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης εἶναι τὴν σήμερον πασίγνωστος ἡ Ευλογία· ἀλλὰ δὲν διατρέχει πλέον τὴν γῆν ὡς δαίμων ἐξολοθρευτικὸς, ἀπὸ χιλιάδας καὶ μυριάδας τὸν δρόμον αὐτοῦ στρώνων. Ἡ εὐεργετικὴ Πράνοια, ἣτις διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἰδίων αὐτῆς μυστηριωδῶν σκοπῶν ἀνέχεται τὴν γέννησιν καὶ ἔκτασιν πολυαρίθμων νόσων, ἐνισχύει τὸν ἀνθρώπινον νοῦν νὰ ἐφευρίσκη πολυάριθμα ἰατρικὰ, προσφυῆ νὰ ἐλαφρύνωσιν ἢ καὶ διόλου νὰ προλαμβάνωσι τὰ κινδυνώδη αὐτῶν ἀποτελέσματα. Χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ ἐνοφθαλ-

μισμοῦ, λογαριάζεται ὅτι τοῦλάχιστον ἐν τεσσαρεσκαίδέκατον πάσης γενεᾶς ἀνθρώπων ἤθελε χάνεσθαι ἀπὸ τὸ θανατηφόρον μόλυσμα τῶν Εὐλογιῶν· ἀλλ' ὅτι, ἂν ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἐνηργεῖτο γενικῶς, ἡ θνησις δὲν ἤθελε συμποσοῦσθαι εἰς ἓνα πρὸς ἑβδομήκοντα τῶν ἐνοφθαλμιζομένων· ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ διὰ τῆς δαμαλίδος ἐνοφθαλμισμοῦ, μόλις ἀποθνήσκει ἓνας εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας τῶν οὕτω θεραπευομένων.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ'.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Ἀγγλίας, Γεώργιος Γ', διώρισε ποτὲ νὰ οἰκοδομήσῃσι τάφον ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του· ἔφερε λοιπὸν τὸ σχέδιον ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ συνωμίλησαν περὶ αὐτοῦ ἱκανὴν ὥραν· τέλος δὲ, ὁ ἀρχιτέκτων εὐχαρίστησεν εἰς τὸν μονάρχην διὰ τὴν συγκατάβασιν· καὶ συγχρόνως εἶπεν, 'Ἐτόλμησα νὰ πολυλογήσω καὶ νὰ φανῶ τόσο ὀχληρὸς εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὥστε νὰ μὴν εὐρεθῶ ἠναγκασμένος καὶ πάλιν νὰ ἀναφέρω τὴν λυπηρὰν ταύτην ὑπόθεσιν.' 'Κύριε,' ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, 'σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀναφέρῃς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὡς ἂν εἴπῃς· δι' ἐμὲ ἡ κτίσις τάφου διὰ τὸ νεκρὸν μου σῶμα εἶναι πρᾶγμα ὄχι ὀλιγώτερον εὐχάριστον παρ' ὁ καλλωπισμὸς παλατιοῦ διὰ τὴν ἀγαλλίασιν καὶ τέρψιν μου ἐνῶ ζῶ. Ἄν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ νὰ γένωσιν αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου ἐννενήκοντα ἢ καὶ ἑκατὸν χρόνοι, εὐχαριστοῦμαι· ἀλλ' ἂν εὐδοκήσῃ ν' ἀποθάνω καὶ ἀπόψε, προθύμως ὑποκλίνω εἰς τὸ θέλημά του.'

Η ΑΝΟΙΞΙΣ.

Ω ΖΩΟΓΟΝΕ ἀνοιξεις, χαριστάτη ὥρα,
Νιότης τοῦ ἑαυτοῦ, τῆς φύσεως ὀπώρα!
Οἱ εὐχραις σου ζέφυροι, ὡς ἐκλεκτοὶ ζωγράφοι,
Πολυειδῶς ἐποιεῖλαι τὸ δροσερὸν χωράφι.
Μοσχοβολεὶ ἡδύσμος, βασιλικὸς μυρίζει,
Εἰς τὸν αἶρα φέρεται, καὶ τὸν ἀρωματίζει.
'Ο οὐρανὸς ἐγίλασεν, ἡ θάλασσα ἐχάρη,
Θεῖα φαιδρότης πρόδηλος εἰς ὅλα ἐνεσπάρη.
Οἱ ταῦτα εἰς τὰ πλοῖα των τὴν ἀγκυραν ἐπήρασ,
Κ' ἰτύχως ἀρμυρίζοντες, ἀσμένως παίζον κύραν.

ΟΜΟΥ βαδίζουσι ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία· ὅπου ἡ μία ὑπάρχει, ἐκεῖ τῶν ἀδυνάτων καὶ ἡ ἄλλη νὰ μὴ γεννηθῇ. Κανὼν εἶδος δεσποτισμοῦ δὲν εἶναι τόσο ἐντελὲς, ὅσον τὸ ἐπιβάλλον ἐκκλησιαστικὸς ὡς καὶ πολιτικὸς περιορισμοῦς.

ΑΠΟ τὴν μοναζίαν τοῦ σπουδαστηρίου ἐξαπέστειλάν τινες ἀκτίνας νοεροῦ φωτός, αἰτινες ἐτάραξαν αὐτὰς, καὶ βασιλεῖα ἐπανεστάτησαν· ὡς ἡ σελήνη, ἥτις, μολονότι μακρὰν ἀπέχουσα τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ λάμπουσα ἐπ' αὐτοῦ μὲ γαλήνιον καὶ ἡρεμον φῶς, εἶναι ὁμῶς ἡ πρωταίτιος ὄλων ἐκείνων τῶν ἀμπωτιδῶν καὶ πλημμυρῶν, αἰτινες ἀδιακόπως ταραττοῦν τὸν ἀνήσυχον κόσμον τῶν ὑδάτων.

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

ΟΤΑΝ στοχασθῶμεν πόσων εἰδῶν πράγματα περιεργα ἐθησαύρισεν ὁ ὠκεανὸς εἰς τὸ διάστημα παντὸς ναυτικοῦ πολέμου ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον, αὐξάνει μεγάλως ἡ ἰδέα μας περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀφινομένων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου διαρκῶν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ὑπομνημάτων. Ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, τριάκοντα δύο Βρετανικὰ πλοῖα τῆς γραμμῆς κατεποντίσθησαν εἰς τὸ διάστημα εἰκοσιδύο χρόνων, ἐκτὸς ἑπτὰ πλοίων τῶν πεντήκοντα κανονίων, ὀγδοήκοντα ἐξ φρεγατῶν, καὶ πλήθους μικροτέρων καραβίων. Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ χρόνου διάστημα ἠφανίσθησαν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου οἱ στόλοι τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, τῆς Γαλλίας, Ὀλλανδίας, Ἰσπανίας, καὶ Δανίας, ὥστε τὸ σύνολον τῆς ζημίας αὐτῶν πρέπει πολλὰς φορὰς νὰ ὑπερέβῃ τὴν ζημίαν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας. Εἰς ἕκαστον ἀπὸ τὰ πλοῖα ταῦτα ὑπῆρχαν σειραὶ κανονίων, κατεσκευασμένων ἀπὸ σιδήρον καὶ χαλκόν, εἰς πολλὰ δὲ ἦτο σημειωμένος ὁ καιρὸς καὶ τόπος τῆς κατασκευῆς των, μὲ γράμματα μεταλλόχυτα. Εἰς ἕκαστον ἦσαν νομίσματα χάλκινα, ἀργυρᾶ, πολλάκις δὲ καὶ πάμπολλα χρυσᾶ, ἀρμόδια νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀξιόλογα ἱστορικὰ ὑπομνήματα· εἰς ἕκαστον ἦσαν ἀπειροειδῆ ἐργαλεῖα τῶν τεχνῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης, πολλὰ ὑάλινα καὶ κεράμεια, δυνατὰ ὥστε νὰ διαρκέσωσιν ἀπροσδιορίστους αἰῶνας, ὅταν ἅπαξ ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τὴν μηχανικὴν ἐνέργειαν τῶν κυμάτων, καὶ χωθῶσιν ὑπὸ σωρὸν ὕλης ἀποκλειούσης τὴν καταβιβρώσκουσαν τοῦ ὕδατος ἐνέργειαν. Ἄλλὰ δὲν πρέπει διόλου νὰ φανταζώμεθα, ὅτι τοῦ πολέμου ἡ λύσσα συντελεῖ μᾶλλον παρὰ τοῦ ἐμπορίου τὸ εἰρηνικὸν πνεῦμα εἰς καταποντισμοὺς καὶ εἰς ναυάγια.

Ἀπὸ ἐξέτασιν τῶν καταλόγων τοῦ Lloyd, ἐκ τοῦ 1793 μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ 1829, ἐφάνη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Βρετανικῶν μόνον πλοίων, ὅσα ἐχάθησαν εἰς αὐτὴν τοῦ χρόνου τὴν περίοδον, ἐσυμποσοῦτο, κατὰ μέσον ὄρον, εἰς ἓν ἡμισυ τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τὰ πεντακόσια πενήκοντα ἐν πλοῖα τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, ὅσα ἐχάσεν ἡ Ἀγγλία κατὰ τὴν προεξηρημένην περίοδον, μόνον ἑκατὸν ἐξήκοντα ἠλώθησαν ἢ ἐφθάρησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τὰ δὲ λοιπὰ ἔπεσαν εἰς τὴν θηρᾶν, ἢ κατεποντίσθησαν, ἢ ἐκάησαν κατὰ συμβεβηκός·—δειγμα τοῦτο ἀξιοσημείωτον, ὅτι τοὺς κινδύνους τοῦ ναυτικοῦ πολέμου, ὅσον καὶ ἂν ἦναι μεγάλοι, τοὺς ὑπερβαίνουν οἱ ἐκ τῆς τρικυμίας, τῆς θυέλλης, τῶν ῥηχῶν, καὶ ἄλλων θεινῶν τῆς θαλασσοπλοίας. Ἐκατομμύρια ἀιστήλων καὶ ἄλλων νομισμάτων κατεβυθίσθησαν ἐνίοτε μετ' ἐνὸς μόνου πλοίου· ἐπὶ δὲ τούτων, ὅταν τύχῃσι περιτυλιγμένα εἰς μῆτρην ἱκανὴν νὰ προφυλάξῃ αὐτὰ ἀπὸ χημικᾶς μεταβολᾶς, θέλουσι μένειν ἐγγεγραμμέναί πολλαὶ εἰδήσεις ἱστορικῶς ἀξιόλογοι, καὶ διαρκέσειν αἰῶνας ἀπροσδιορίστους. Εἰς πᾶν μέγα πλοῖον, πρὸς τούτοις, ὑπάρχουν τίμιαί τινες πέτραι δεμένα εἰς σφραγίδας, εἰς

δακτυλίδια, καὶ εἰς ἄλλα χρήσιμα ἢ κοσμητικὰ σκεύη, ἐκ τῶν σκληροτέρων οὐσιῶν τῆς φύσεως συνιστάμενα· ἐπὶ τῶν πετρῶν αὐτῶν εἶναι γεγλυμμένα γράμματα καὶ διάφοροι εἰκόνες· τὰς δὲ γλυφὰς ταύτας ἐμποροῦν νὰ διατηρήσωσιν, ὅταν ἦναι κεκρυμμένοι εἰς ὑποβρύχια στρώματα, ὅσον καιρὸν ὁ κρύσταλλος διατηρεῖ τὸ φυσικόν του σχῆμα.

Τῶνόντι, λάφυρα ἐκ παντὸς αἰῶνος καὶ παντὸς ἔθνους, πολλὰ καὶ πολυτελῆ, ἔχει κεκρυμμένα εἰς τὰ βάθη του ὁ ὠκεανός, μαρτύρια εἰς μέλλοντας ἀπομεμακρυσμένους αἰῶνας τῶν ἐπὶ γῆς προῦπαρξάντων.

ΗΜΙΜΑΘΕΙΑ.

ΜΑΘΗΜΕΝΟΙ εἰς τὰ θυμιάματα καὶ τὰς προσκυνήσεις τῆς ἀπαιδευσίας ὀλίγοι τινὲς κακῶς γραμματισμένοι ἀλαζόνες, σπουδάζουν νὰ διώξωσι τὴν φιλοσοφίαν, μόνην ἱκανὴν νὰ δείξῃ τὴν ὀρθὴν μέθοδον τῆς παιδείας, ποτὲ μὲν αὐτὴν κατηγοροῦντες ὡς ἐναντίαν τῆς θρησκείας, ποτὲ δὲ τοὺς ἐπαινέτας αὐτῆς κηρύττοντες ὡς ἀδρήσκους. Δὲν ἤθελαν εἰσθεῖν εὐτυχέστεροι καὶ τιμωτέροι ἄνδρες, ἐὰν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀπαιδευσίαν εἶχαν καὶ τὰ ἔθη τοῦ Βολισσινοῦ ἱερέως, ὅστις ἐδείξεν ὅτι ὀλιγώτερον κακὸν εἶναι ἢ ἀμάθεια παρὰ τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἐδιδάχθησαν κακὴν καὶ ἀμέθοδον παιδείαν·

Εἶναι, φίλε, βέβαιον, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀπαιδευτῶν εὐκολώτερον εὐρίσκει τις ἄνθρωπον χρηστὸν, παρὰ τῶν ὄσσοι χωρὶς μέθοδον ὀρθὴν ἐπαιδεύθησαν. Τὸ αἷτιον εἶναι ὅτι ὁ παντάπασιν ἀπαιδευτὸς ὁμοιάζει τὸν παντάπασιν τυφλόν· καὶ, ἂν ἡ φύσις δὲν τὸν ἐκτισεν ὀλότεια ἠλίθιον, φοβούμενος τὴν πτώσιν, ἡσυχάζει εἰς τὸ σκότος. Ἐξεναντίας, ὁ κακῆς καὶ ἀμεθόδου παιδείας μέτοχος, φανταζόμενος ὅτι βλέπει πλεον τῶν ἄλλων, τολμᾷ νὰ περιπατῇ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σκοτίαν. Ἐὰν κατὰ δυστυχίαν κρατῇ εἰς τὰς χεῖρας καὶ βακτηρίαν, συντρίβει ὅ,τι τὸν ἀπαντήσῃ, νομίζων ὅτι εἶναι περικυκλωμένος ἀπὸ παντὸς εἰδους καὶ πάσης μορφῆς δαίμονας, χωρὶς κἂν νὰ ὑποπτεύεται, ὅτι ἀρρωστεῖ ἢ κεφαλή του, καὶ οἱ δαίμονες δὲν εἶναι περίγυρα, ἀλλὰ κατοικοῦν εἰς αὐτὴν τοῦ τὴν ψυχῆν.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΑ πλοῦτη μᾶς ἐνισχύουν ν' ἀγαθοποιῶμεν· ἀλλὰ, διὰ νὰ πράττωμεν τὸ ἀγαθὸν μὲ κοσμιότητα καὶ χάριν, χρειάζεται τι, τὸ ὁποῖον ὁ πλοῦτος δὲν παρέχει· ἀκόμη καὶ τὰ πλεον οὐτιδανὰ πράγματα ἐμποροῦν νὰ χαρίζωνται εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται οὐτιδανὰ. Οἱ Μεγαρεῖς ἐπολιτογράφησαν τὸν Ἀλέξανδρον· τοιαύτη προσφορὰ ἔκαμε τὸν κοσμοκράτορα νὰ μειδιάσῃ· ἀλλ' ἐδέχθη ευγνωμόνως τὸ τεκμήριον τοῦτο τοῦ σεβασμοῦ των, ἀποῦ ἔμαθεν ὅτι οὐδένα ποτὲ εἶχαν τιμήσειν οὕτως εἰμὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ αὐτόν.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ τινὲς, τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἀξιολύπητοι, καὶ οἱ φίλοι πολὺ μᾶλλον.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΓΥΠΩΝ.

ΚΑΤΑ τὴν γνώμην πολλῶν, τὰ ζῶα ἐμποροῦν νὰ φανερόνωσιν εἰς ἄλληλα τοὺς διαλογισμούς των. Ὅτι μὲν ἐκφράζουν γενικὰ αἰσθήματα, εἶναι βεβαιότατον· πᾶν ζῶον, ἤχους προφέρον, ἔχει ἄλλην φωνὴν διὰ τὴν εὐχαρίστησιν, καὶ ἄλλην διὰ τὸν πόνον. Οἱ λαγωνικοὶ εἰδοποιοῦνται συναλλήλως ὅταν ὀσφρανθῶσι κυνήγιον· ἢ ὄρνις καλεῖ τοὺς νεοσσούς κλώζουσα, καὶ προφυλάττει αὐτοὺς ἀπὸ κίνδυνον ἀνακράζουσα.

Παρατηρήθη ὅτι μεταξὺ τῶν ἀλόγων ζῶων τὰ πτηνὰ ἔχουν τὴν ποικιλωτέραν φωνήν· τῶνόντι, διὰ νὰ κοινοποιῶσι τὰς ὀλίγας χρείας τοῦ ἐνστιγματικοῦ βίου των σχεδὸν ἐξαρκεῖ τῶν ἤχων αὐτῶν ἢ ποικιλία. Εἰς τὰς κραυγὰς τῶν πτηνῶν ἡ περιέργεια ἢ μᾶλλον ἡ δεισιδαιμονία ἐστάθη πάντοτε προσεκτικὴ· πολλοὶ ἐσπούδασαν τὴν διάλεκτον τοῦ πτερωτοῦ φύλου, καὶ τινες μάλιστα ἐκαυχῆθησαν ὅτι ἐνόουν αὐτήν.

Οἱ ἐμπειρότεροι ἢ θαρραλεώτεροι διερμηνευταὶ τῆς τῶν ὀρνίθων συνομιλίας εὐρέθησαν κοινῶς μεταξὺ τῶν φιλοσόφων τῆς Ἀνατολῆς, εἰς χώραν, ὅπου ἡ γαλήνη τοῦ ἀέρος καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ κλίματος ἐκλύουσι πολλάκις εἰς ἀγροὺς καὶ εἰς δάση τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ τὸ γινόμενον εἰς τινὰς τόπους ἀπὸ ἰδιαιτέραν εὐκαιρίαν ἐμπορεῖ νὰ γένη ἀλλαχού ἀπὸ ἰδιαιτέραν ἐπιμέλειαν.

Βοσκός τῆς Βοσνίας, μακρὸν χρόνον εἰς τὰ δάση διατρίψας, ἔμαθε τὴν γλῶσσαν τῶν πτηνῶν· τοῦλάχιστον, μετὰ πλείστης πεποιθήσεως διηγείτο πολλάκις τὰ ἐφεξῆς, τῶν ὁποίων ὁμοῦ ἀφίνομεν τὴν ἀξιοπιστίαν εἰς τὴν κρίσιν τῶν πεπαιδευμένων. Ἐνώ, λέγει, ἔκαθήμεν ἐντὸς κοίλης πέτρας, βλέπων τὰ εἰς τὴν κοιλάδα βόσκοντα πρόβατά μου, ἤκουσα δύο γύπας ἀμοιβαδὸν κρίζοντας ἐπὶ τῆς κορυφῆς βράχου. Ἀμφοτέρων αἱ κραυγαὶ ἦσαν πρόθυμοι καὶ σπουδαῖαι. Περιέργεια μ' ἐκυρίευσεν ἀμέσως, καὶ παραιτήσας δι' ὀλίγην ὥραν τὴν φροντίδα τοῦ ποιμνίου μου, ἀνέβην βραδέως καὶ σιωπηλῶς ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν, μεταξὺ τῶν θάμνων κεκρυμμένος, ἕως οὗ εὐρήκα κοιλότητα, ὅπου ἠδυνάμην καθήμενος ν' ἀκούω χωρὶς μῆτε νὰ ἐνοχλῶμαι, μῆτε νὰ ἐνοχλῶ.

Μετ' ὀλίγον ἐβεβαιώθη ὅτι ἐμελλὰ νὰ πληρωθῶ καλὰ διὰ τὸν κόπον μου· διότι μία γύψ, μὲ ἠλικίαν καὶ φρόνησιν, καθήμενη ἐπὶ τινος γυμνῆς ἄκρας, ἐδίδασκε τοὺς περιστῶτας νεοσσούς τίνι τρόπῳ νὰ πορίζωνται τὰ ἀναγκαῖα, μὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο μάθημα προετοιμάζουσα τοὺς φιλτάτους υἱούς καὶ θυγατέρας τῆς νὰ ἐξέλθωσιν ἐλεύθεροι καὶ αὐτεξούσιοι εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς οὐρανοὺς.

Ἐτένα μου, εἶπεν ἡ γύψ, αἱ παραγγελίαι μου τόσον δὲν σᾶς χρειάζονται, ἐπειδὴ καλῶς γνωρίζετε τὰς πράξεις μου· μὲ ἴδετε ν' ἀρπάζω τὴν ὄρνιθα ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ γεωργοῦ, μὲ ἴδετε νὰ πιάνω τὸν λαγὼν εἰς τοὺς θάμνους, καὶ τὸ ἐρίφιον εἰς τὴν βοσκὴν· γνωρίζετε πῶς νὰ ἐμπήγεται τοὺς ὄνυχας, καὶ νὰ ἰσοσταθ-

μίξεσθε ὅποταν σηκόνετε φορτίον. Ἄλλ' ἐγεύθητε καὶ νοστιμωτέραν τροφήν· πολλάκις εὐφρανα τὴν οἰκογένειάν μου με κρίας ἀνθρώπινον. Ἐίπέ μας, εἶπαν οἱ μικροὶ γύπες, ποῦ εὐρίσκεται ὁ ἀνθρώπος, καὶ πόθεν γνωρίζεται ἡ σὰρξ αὐτοῦ βέβαια εἶναι τῶν γυπῶν ἢ φυσικὴ τροφή. Διατί ποτὲ δὲν μᾶς ἔφερες ὀλόκληρον ἀνθρώπον εἰς τὴν φωλεάν; Ἐἶναι πολλὰ ὀγκώδης, εἶπεν ἡ μήτηρ· ὅταν εὐρωμεν ἀνθρώπον, δυνάμεθα μόνον ν' ἀποσπάσωμεν τὴν σάρκα του, ἀφίνομεν δὲ τὰ κόκκαλα ἐπὶ γῆς. Ἄλλ' ἂν ὁ ἀνθρώπος ἦναι τόσον μέγας, πῶς τὸν φονεύετε; Σεῖς φοβεῖσθε τὸν λύκον καὶ τὴν ἄρκτον· με ποίαν δυνάμιν καθιστάνονται οἱ γύπες ἀνώτεροι τοῦ ἀνθρώπου; Ἄρα εἶναι ὁ ἀνθρώπος πλέον ἀβοήθητος ἀπὸ τὸ πρόβατον; Ἡμεῖς, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, ποσῶς δὲν ἔχομεν τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν ἔχωμεν καὶ τὴν πανουργίαν του· σπανίως δὲ οἱ γύπες ἤθελαν ἀπογεύεσθαι τὸ κρίας αὐτοῦ, ἂν ἡ φύσις, ἥτις τὸν ἔκαμε πρὸς χρῆσιν μας, δὲν εἶχεν ἐγκεχυμένην εἰς αὐτὸν μίαν ἀλλόκοτον ἀγριότητα, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε παρετήρησα εἰς ἄλλο τι ὄν, τρεφόμενον ἐπὶ γῆς. Πολλάκις δύο ἀγέλαι ἀνθρώπων συναπαντώμεναι σείουν τὴν γῆν ἀπὸ τὸν κρότον, καὶ γεμίζουν ἀπὸ πῦρ τὸν ἀέρα. Ὅποταν ἀκούης θόρυβον, καὶ βλέπης πῦρ ἀστράπτειν ἐπὶ τῆς γῆς, πέτα ὅσον τάχιστα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, διότι βέβαια οἱ ἀνθρώποι ἀφανίζουν ἀλλήλους· ἐκεῖ θέλεις εὐρεῖν τὴν γῆν ἀχνίζουσαν ἀπὸ αἷμα, καὶ σκεπασμένην ἀπὸ πτώματα, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ εἶναι διαμελισμένα καὶ κατεσπαρῆμένα, πρὸς εὐκολίαν τῶν γυπῶν. Ἄλλ' ἀφοῦ οἱ ἀνθρώποι θανατώσῃ τὸ θῆραμά των, εἶπεν ὁ μαθητής, διατί τάχα δὲν τὸ τρώγουν; Ὁ λύκος, ὅταν θανατώσῃ πρόβατον, δὲν ἀφίνει τὸν γύπα νὰ τὸ ἐγγίξῃ, πρὶν αὐτὸς χορτάσῃ. Δὲν εἶναι ὁ ἀνθρώπος ἄλλου εἶδους λύκος; Ὁ ἀνθρώπος, εἶπεν ἡ μήτηρ, εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τὸ ὁποῖον φονεύει μὲν, ἀλλὰ δὲν κατατρώγει τὸ φονευθέν· καὶ τοῦτο δὲ κάμνει αὐτὸν εὐεργέτην τῆς φυλῆς μας. Ἄν οἱ ἀνθρώποι σκοτόνωσι τὸ ἰδικόν μας θῆραμα, καὶ προετοιμάζωσιν αὐτὸ, εἶπεν ὁ νεοσσός, τίς ἢ χρεία νὰ κοπιάζωμεν ἡμεῖς διὰ τὸν ἑαυτὸν μας; Μάλιστα καὶ εἶναι χρεία, ἀπεκρίθη ἡ καλὴ μήτηρ, ἐπειδὴ πολλάκις ὁ ἀνθρώπος μένει πολὺν καιρὸν ἡσυχος εἰς τὸ σπήλαιόν του. Οἱ γηραλέοι γύπες γνωρίζουν τὸν καιρὸν τῆς σφαγῆς. Ὅταν ἴδῃς νὰ κινῆται πλῆθος ἀνθρώπων συμπυκνωμένον ὡς κοπάδιον πελαργῶν, ἐμπορεῖς νὰ συμπεράνης ὅτι κυνηγοῦν, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον θέλεις χορτάσειν ἀπὸ ἀνθρώπινον αἷμα. Ἄλλ' ἐπεθύμουν πολὺ νὰ μάθω, εἶπεν ὁ νεοσσός, τὸ αἷτιον τῆς ἀμοιβαίας ταύτης σφαγῆς· ἐγὼ ποτὲ δὲν ἠμπόρουν νὰ φονεύσω, ὅ,τι δὲν ἠμπόρουν νὰ φάγω. Ἐκνον μου, εἶπεν ἡ μήτηρ, εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην δὲν δύναμαι οὐτ' ἐγὼ ν' ἀποκριθῶ, ἂν καὶ λογίζωμαι τὸ ἀγχινοῦστερον ἀπὸ τὰ ὄρνεα τοῦ βουνοῦ μας. Ὅτε ἤμην ν' ἄ, ἐπεσχεπτόμην συχνὰ γέροντα τινὰ γύπα, ὅστις ἐκατοῖκει ἐπὶ τῶν Καρπαθίων βράχων· εἶχε κά-

μειν πολλὰς παρατηρήσεις· ἤξευρεν ὅλα τὰ κατατόπια, ἐξ ἀνατολῆς μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅσα παρεῖχαν θῆραμά τι· ἔτος δὲν ἐπέρνα χωρὶς νὰ εὐφρανθῇ ἀπὸ ἀνθρώπινα ἐντόσθια. Αὐτὸς ἦτο γνώμης ὅτι ἐφαίνοντο μόνον ζῶντες οἱ ἀνθρώποι, ἐνῶ κατ' ἀλήθειαν ἦσαν φυτὰ με δυνάμιν κινήσεως· καὶ ὅτι, καθὼς οἱ κλάδοι τῆς ὄρυς συγκρούονται ὑπὸ τῆς ἀνεμοζάλης, διὰ νὰ παχύνωνται οἱ χοῖροι ἀπὸ τὰς πιπτούσας βάλανους, οὕτω διὰ τινος ἀκατανοήτου δυνάμεως ὠθοῦνται οἱ ἀνθρώποι ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου, ἕως οὗ χάνουν πᾶσαν δυνάμιν, ὥστε νὰ τρέφονται οἱ γύπες. Ἄλλοι φρονοῦν ὅτι παρετήρησαν ἐπινοήσιν τινα καὶ πολιτικὴν μεταξὺ τῶν κακοποιῶν τούτων πλασμάτων· οἱ δὲ πλησιέστερον αὐτῶν περιιπτάμενοι θέλουν ὅτι εἰς πᾶσαν ἀγέλην ὑπάρχει ἓνας διευθύνων τοὺς λοιποὺς, καὶ κατεξάριτον ἀπὸ τὴν σφαγὴν εὐφραίνόμενος. Διατί ὁμῶς ἀξιοῦται τοιαύτης ὑπεροχῆς, ἀγνοοῦμεν· σπανίως εἶναι εἴτε ὁ μέγιστος, εἴτε ὁ τάχιστος, ἀλλὰ δεικνύει διὰ τῆς προθυμίας καὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ ὅτι εἶναι, πρὸ πάντων, φίλος τῶν γυπῶν.

ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

ΠΑΣ ὁ ἀκούων τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου αἰσθάνεται κάποτε ἀσύνηθές τι. Τὸν φαίνεται ὅτι κάτι, ὡς φῶς, λάμπει εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐνδυναμόνει νὰ ἀνακαλύπτῃ ὅσα ποτὲ οὔτε ἴδεν, οὔτε παρετήρησεν. Ὅταν τὸ φῶς τοῦτο ἀδιακόπως ἐξακολουθῇ νὰ λάμπῃ, ὁ ἀνθρώπος λαμβάνει πλήρη καὶ ἀναμφίβολον πεποίθησιν περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, πεποίθησιν, λέγω, τὴν ὁποίαν ποτὲ ἀρχήτερα δὲν ἠσθάνθη.

Τότε θεωρεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ὅτι εἶναι τῶντι ἀμαρτωλός, καὶ ὅτι ὡς τοιοῦτος ὑπάκειται εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἂν δὲν εὐρεθῶσιν ἰσχυρά τινα μέσα διὰ νὰ τὸν σύρῃσι, χάνεται ἐξ ὀλοκλήρου. Καὶ βέβαια φροντίζει πολλὰ διὰ νὰ εὐρῇ τὰ μέσα ταῦτα· ἀναγινώσκει συχνότερον τὰς Γραφὰς, ἀκούει τὸ Εὐαγγέλιον με προσαχὴν μεγαλητέραν παρὰ τὸ σύνηθες, γίνεται ἐπιμελέστερος ὡς πρὸς τὴν σωτηρίαν του, καὶ ἴσως πρσεύχεται εἰς τὸ κρυπτόν διὰ τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν του.

Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὁ Χριστὸς τῶντι στέκει εἰς τὴν θύραν τῆς καρδίας του, καὶ κρούει διὰ νὰ ἐμβῇ, καὶ δὲν εἶναι κάμμία ἀμφιβολία ὅτι συνευρίσκεται μετὸν τοιοῦτον πραγματικῶς, ἀλλ' ἀοράτως, καθὼς καὶ συνευρίσκετο ποτὲ μετὸς Ἰουδαίους, ὅτε εἶπεν, Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστί· περιπατεῖτε, ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεῦτε εἰς τὸ φῶς· ἵνα υἱοὶ φωτός γένησθε.

Τῶντι πολλοὶ καταφρονοῦν τὰ πλούτη καὶ τὰς τιμὰς· ὄχι ὁμῶς τὰ ἰδικά των, ἀλλὰ τὰ ξένα.

ΤΟ ΣΚΟΤΟΣ.

Ω ΣΚΟΤΟΣ, πρώτιστε γονεῦ καὶ ρίζα τῶν ἀπάντων,
 Ὡς ὑπερμέγιστος ἀρχὴ καὶ μήτρα τοῦ κόσμου ὅλου,
 Τὸ πᾶν πηγάζει ἀπὸ σοῦ πρὸ χρόνων ἀπεράντων·
 Σὺ περιέζωσας τὸ πᾶν ἐν εἴδει περιβόλου.

Τὴν θαυμαστὴν σου γέννησιν ὁ χρόνος δὲν γνωρίζει·
 Ἡ γέννησιν δὲν ἔλαβες, ὡς ἡ αἰωνιότης·
 Τὸ φῶς σὲ εἶν' ἐφάμιλλον, τολμᾷ νὰ σὲ λακτίζη·
 Τὴν ὑπαρξίν του πλὴν τὸ φῶς σὲ χρεωστεῖ ἐν πρώτοις.

Εἰς τί μονὰς διέτριβες μεμακρυσμένου τόπου;
 Εἰς τῶν βροτῶν ἀπρόσιτον τὰ ἐλαφρὰ κρανία,
 Ἄυλον, ἀσχημάτιστον, ἴπτασο ἐκεῖ ὅπου
 Οὔτε ποτὲ σὲ ἐφθάνεν ἡ τοῦ θνητοῦ σοφία.

Κ' ἐμπνέομεν κ' ἐκπνέομεν ἐντὸς τοῦ σοῦ στοιχείου·
 Σὺ ἄλφα καὶ ὠμέγα μας, ἀρχὴ καὶ τελευτὴ μας·
 Μονάρχης ὑπερμέγιστος τῆς μήτρας, τοῦ μνημείου,
 Κρατεῖς τὸ σῶμα, καὶ ἄλλοῦ ἂν φύγη ἡ ψυχὴ μας.

Ἐκ φόβου καταπλήσσεται ἡ σιγαλέα σφαῖρα,
 Ὅταν ἀρχίσῃ ἡ πτέρυξ σου σκιάς νὰ παρατάττη·
 Τότε ἀρπάζει ἡ σιγὴ τοὺς πόντους, τὸν ἀέρα,
 Τότε ἡ χθὼν σὲ σέβεται, καὶ σάββατον φυλάττει.

Σ τὰς γαληνίους σου σκιάς τὰ πνεύματά μας χαίρουν·
 Τὸν πέπλον σου τὸν ἀγαποῦν, τὴν νύκτα σου δοξάζουν·
 Εἰς μνήματα, εἰς σπήλαια τὸ βᾶδισμά των φέρουν·
 Τὸ λυκανγὲς τὰ ἐνοχλεῖ· τὸ φῶς ἀηδιάζουν.

Τὰ στερεὰ τὰ σώματα τὸ φῶς τὸ ἀποκλείουν·
 Δὲν δέχονται ἀκτίνος του τὸ πλεον στυλπνὸν κέντρον·
 Πλὴν σὲ νὰ ἀποκρούσωσι τί πράγματα ἰσχύουν;
 Ἀνάσσεις εἰς τὰ βάραθρα, καὶ κατοικεῖς τὸ κέντρον.

Κυττάζω τὴν πολῦτιμον σπινθηροβόλον πέτραν·
 Εἰς σὲ ἀφεύκτως χρεωστεῖ τὴν λάμψιν της, ὦ σκότος·
 Αὐτὴ καὶ ὅταν εὐρεθῇ ἔς τὴν τῆς νυκτὸς φαρέτραν,
 Αἱ φυσικαὶ ἀκτίνες σου τὴν στίλβουν αὐτοφώτως.

Ἡ σεβασμία κᾶρα σου ὁπότεν ἐκπροβάλλη,
 Γνησίας νυκτὸς δέματα ἐνῶ τὴν εὐπρεπίζουν,
 Ὡς, πῶς τὰ Αἰθιοπικὰ μὲ τέρπουν τὰ σὰ κάλλη!
 Τί κάλλη! ἐβενόστιλπινα, αὐτόσκοτα φωτίζουν.

Σκορπίζεις ἀμερόληπτον τὰ μειδιάματά σου·
 Σὺ παντελῶς διαφορὰν ἐδῶ χαμαὶ δὲν βλέπεις·
 Τὸ φῶς ζητεῖ διαφορὰς, πλὴν ἔς τὰ βασιλεία σου
 Τὴν γενικὴν ἰσότητα, μονάρχα, ἐπιτρέπεις.

Ὁ μοναχὸς ἔς τὸ ζοφερὸν κελλί του γαληνίζει,
 Καθὼς εἰς τὸν παράδεισον οἱ μάκαρες ἐκεῖνοι·
 Τὸ πνεῦμά του ἀπὸ χαρὰν οὐράνιον γεμίζει·
 Καὶ χύνει τέρψεις ἰλαρὰς, ὅσας τὸ φῶς δὲν χύνει.

Εἰς σκοτισμένα σπήλαια ἀνέπτυσσε τοπάλαι
 Ὅλα του τὰ μυστήρια πᾶν ἱερὸν μαντεῖον·

Σ τὴν τῆς θρησκείας ἀπαρχὴν τοῦ σκότους αἱ φιάλαι
 Χυθεῖσαι, ἔχρισαν τὸ ὄν καὶ φοβερὸν καὶ θεῖον.

Ὅποτεν ἐπὶ τοῦ Χωρήβ ἴστατ' ὁ παντοκράτωρ,
 Τὴν παναγίαν ταύτην γῆν ἐφρούρου αἱ σκιαί σου,
 Καὶ ἐνδυμένος σκοτεινὰ σύννεφα ὁ ἀπάτωρ,
 Ἡθέλησε καὶ ἐγιναν σκηναί του αἱ σκηναί σου.

Ὅποτεν μὲ τὸ κράτος του ἐφάνη ὠπλισμένος,
 Κρύψας τὸ φῶς, ἀόρατος ἐκεῖνος, ἐθεώρει·
 Καὶ, νομοδότης φοβερὸς ὁ πλάστης, κεκλεισμένος
 Εἰς τοὺς στροβίλους μεταξὺ, σὲ μόνον, σὲ ἐφόρει.

Πρὶν τὰ θεμέλια τῆς γῆς εἰσέτι νὰ βληθῶσι,
 Πρὶν τὸ λαμπρὸν στερέωμα νὰ γεννηθῇ ἀκόμη,
 Πρὶν ὕλη, τόπος, καὶ καιρὸς ἔτι νὰ γνωρισθῶσι,
 Σ τὰ κράτη ταῦτα ἰσχυον οἱ σοὶ, μονάρχα, νόμοι.

Πλὴν τώρα ἡ γαλήνιος, ξενόφωτος σελήνη
 Εἰς τὴν μικρὰν νυκτερινὴν μερίδα σ' ἐπεμβαίνει·
 Ὀλοτελῶς ἀπείθαρχα τὰ τῶν ἀστέρων σμήνη!
 Ἀπὸ ἀντάρτας δούλους σου τὸ κράτος σου χωλαίνει.

Ἄ! μή σε μέλη· τοῦ φωτὸς ὁ θρόνος δὲ κρημνίσῃ·
 Σ τὸν ὄλεθρον τοῦ σύμπαντος τὸν σὸν δὲ στήσῃς
 θρόνον.

Ἡ δύναμις τῆς φύσεως δὲ σὲ ὑποχωρήσῃ,
 Καὶ θέλεις ἄρχειν σὺ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Μετᾶφ. I. I. Σ.

ΚΑΙ πολυαριθμότεροι καὶ καρτερικώτεροι ἐστάθησαν
 οἱ μάρτυρες τῆς κακίας παρὰ τοὺς μάρτυρας τῆς ἀρετῆς·
 Ὅσον τετυφλωμένους ἔχουσιν ἡμᾶς τὰ πάθη, ὥστε
 πλειότερα πάσχομεν διὰ νὰ κολασθῶμεν, παρὰ διὰ νὰ
 σωθῶμεν.

ΚΑΤΑ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1839 ἐδημοσιεύθησαν
 εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν περὶ τὰ 1,100
 πονήματα, ἐκ τῶν ὁποίων 400 Γαλλικὰ, 200 Ἰταλικὰ,
 172 Ἀγγλικὰ, 118 Γερμανικὰ, 48 Ἰσπανικὰ, καὶ
 150 εἰς διαφόρους ἄλλας γλώσσας ἀρχαίας καὶ νεωτέρας.

Ὁ ΕΠΙ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Γαλλίαν
 διέταξεν ἐσχάτως, ὅτι πᾶς σπουδαστὴς εἰς τὰ βασιλι-
 κά γυμνάσια τῆς Γαλλίας ἀνάγκη πᾶσα νὰ μανθάνῃ
 μίαν ζῶσαν ξένην Εὐρωπαϊκὴν διάλεκτον· οἱ ἐν Παρι-
 σίοις μαθητευόμενοι εἶχαν νὰ ἐκλέξωσιν ἢ τὴν Ἀγγλι-
 κὴν ἢ τὴν Γερμανικὴν· φαίνεται δὲ ὅτι 406 ἐπροτίμη-
 σαν τὴν Ἀγγλικὴν, καὶ 165 τὴν Γερμανικὴν.

ΤΑ συγγράμματα τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, Ἑλληνιστὶ
 καὶ Λατινιστὶ, ἐξεδόθησαν νεωστὶ εἰς Παρισίους, ὁμοί-
 μορφα μὲ τὰ τοῦ Χρυσοστόμου.

Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Βαυαρίας ἠγόρασεν εἰς Ρώμην
 1800 σκευὴ Τυρρηνικὰ, τὰ ὁποῖα μετεφέρθησαν εἰς
 τὴν ἐν Μονάχῳ Πινακοθήκην.